

**Bank Spółdzielczy
w Jastrzębiu Zdroju**

ZAŁOŻONY W 1897

**UJAWNIEŃ INFORMACJI DOTYCZĄCYCH RYZYKA, FUNDUSZY WŁASNYCH,
WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH, POLITYKI WYNAGRODZEŃ
I INNYCH INFORMACJI PODLEGAJĄCYCH UJAWNIENIU
ZGODNIE Z POLITYKĄ INFORMACYJNĄ BANKU
WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2017R.**

Lipiec 2018r.

Oświadczenie Zarządu Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju

1. Zarząd Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju oświadcza, że ustalenia opisane w niniejszej informacji podlegającej ujawnieniom, według stanu na dzień 31 grudnia 2017r., ustalenia dotyczące zarządzania ryzykiem, dają pewność, że systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, są adekwatne do stanu faktycznego, a wdrożony system zarządzania ryzykiem jak i system kontroli wewnętrznej są odpowiednie z punktu widzenia skali i charakteru prowadzonej działalności.
2. Zarząd Banku zatwierdza niniejszy Raport:
„Ujawnienie informacji dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki wynagrodzeń i innych informacji podlegających ujawnieniu” zgodnie z Polityką informacyjną Banku według stanu na dzień 31.12.2017r.”,
w którym umieszczono informacje na temat ryzyka, omówiono ogólny profil ryzyka związany ze strategią działalności Banku oraz zawiera kluczowe wskaźniki i dane liczbowe zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju, w tym interakcji między profilem ryzyka Banku a tolerancją na ryzyko określoną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju

Izabela Ochojska - p.o. Prezesa Zarządu

Gabriela Bury – Wiceprezes Zarządu

Natasza Kiwic – Wiceprezes Zarządu

Krzysztof Rodziewicz – Wiceprezes Zarządu

SPIS TREŚCI

<i>SŁOWNIK POJĘĆ</i>	3
<i>I WSTĘP</i>	4
<i>II INFORMACJE OGÓLNE O BANKU</i>	5
<i>III CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM – ART. 435 ROZPORZĄDZENIA CRR</i>	5
<i>IV ZAKRES STOSOWANIA – ART. 436</i>	12
<i>V FUNDUSZE WŁASNE – ART. 437</i>	12
<i>VI WYMOGI KAPITAŁOWE – ART. 438</i>	13
VI. 1. Wymogi kapitałowe – zasady ogólne	13
VI. 2. Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe	14
VI.3 Wymogi kapitałowe w odniesieniu do portfela handlowego oraz z tytułu ryzyka walutowego	15
VI.4. Wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego	16
VI.5 Kapitał wewnętrzny w Banku	16
<i>VII INFORMACJE DOTYCZĄCE RYZYKA KREDYTOWEGO KONTRAHENTA – ART. 439</i>	19
<i>VIII BUFORY KAPITAŁOWE – ART. 440</i>	19
<i>IX WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO – ART. 441</i>	19
<i>X KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 442</i>	20
<i>XI AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ – ART. 443</i>	26
<i>XII KORZYSTANIE Z ECAI - ART. 444</i>	27
<i>XIII EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE – ART. 445</i>	27
<i>XIV EKSPOZYCJA NA RYZYKO OPERACYJNE – ART. 446</i>	27
<i>XV EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM – ART. 447</i>	28
<i>XVI EKSPOZYCJE NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCIOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM – ART. 448</i>	29
<i>XVII EKSPOZYCJE NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE – ART. 449</i>	30
<i>XVIII POLITYKA WYNAGRADZANIA – ART. 450</i>	31
<i>XIX DŹWIGNIA FINANSOWA – ART. 451</i>	35
<i>XX STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 452</i>	35
<i>XXI STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 453</i>	35
<i>XXII STOSOWANIE TECHNIK ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO</i>	37
<i>XXIII STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO</i>	37
<i>XXIV UJAWNIANIE ZGODNIE Z ART. 111A UST.4 PRAWA BANKOWEGO</i>	37
<i>XXV UJAWNIANIE INFORMACJI Z ZAKRESU PŁYNNOŚCI WYMAGANYCH REKOMENDACJĄ P</i>	40

SŁOWNIK POJĘĆ

Poprzez pojęcia użyte w niniejszej Informacji należy rozumieć:

- 1) **Bank** – Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju,
- 2) **Zarząd** – Zarząd Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju,
- 3) **Rada Nadzorcza** – Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju,
- 4) **Fundusze własne Banku** - ustalone na podstawie Rozporządzenia CRR- oznaczają sumę kapitału TIER I i TIER II,
- 5) **Rozporządzenie** – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, (Dz. U. UE L 176 z 27.06.2013r.) zwane „CRR”
- 6) **Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach** z dnia 06.03.2017r. (Dz.U. z 2017r. poz. 637).
- 7) **Proces ICAAP** – proces Oceny Adekwatności Kapitału Wewnętrznego (ang. Internal Capital Adequacy Assessment Process), rozumiany jako kompleksowe zarządzanie ryzykiem i kapitałem w Banku,
- 8) **Ryzyko istotne** – ryzyko związane z obszarem działalności Banku; rodzaje ryzyka, które są objęte wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego, ponadto Ryzyka wymienione w dyrektywie CRD; do ryzyk istotnych Bank zalicza również ryzyka, dla których pomiar ilościowy, zgodnie z instrukcją oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju, przekracza wartości graniczne (limity) i Bank tworzy dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie tych ryzyk.

I Wstęp

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „**Rozporządzeniem CRR**”) w Części Ósmej dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie, zwanym dalej „**Ujawnieniem**,” według stanu na 31 grudnia 2017r.
2. W oparciu o art. 432 Rozporządzenia CRR, Bank w zakresie ujawnianych informacji:
 - 1) stosuje pominięcie informacji uznanych za nieistotne – Bank uznaje za informacje nieistotne te, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
 - 2) stosuje pominięcie informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną; Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
3. W przypadku pominięcia informacja o tym jest podawana w treści Ujawnienia.
4. Wszelkie **dane liczbowe prezentowane są według stanu na 31 grudnia 2017r.**, zaprezentowano w tysiącach złotych, jeżeli nie podano inaczej (**stan prawny regulacji wewnętrznych Banku – obowiązujący na datę sporządzenia informacji**).
5. Opublikowane w treści Ujawnienia informacje zostały sporządzone z zachowaniem zasady należytej staranności i podlegały weryfikacji zgodnie z postanowieniami Polityki informacyjnej oraz procedurami kontroli obowiązującymi w Banku.
6. Bank informuje ponadto, że:
 - ✓ stosuje Polskie standardy rachunkowości zatem wszelkie dodatkowe informacje podlegające ujawnieniu w myśl międzynarodowych standardów rachunkowości nie dotyczą Banku,
 - ✓ Bank nie posiada aktywów obciążonych w rozumieniu art.443 CRR oraz nie identyfikuje ryzyka kontrahenta w myśl art. 439 CRR,
 - ✓ Bank nie posiada portfela handlowego oraz nie przeprowadzał sekurytyzacji,
 - ✓ Bank nie stosuje zaawansowanych metod pomiaru ryzyka (w tym wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka),
 - ✓ Bank nie posiada aktywów obciążonych,
 - ✓ Bank nie posiada podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych,
 - ✓ Bank ujawnia informacje, które go dotyczą z zachowaniem zasady proporcjonalności.
7. Uzupełnieniem informacji zawartych w niniejszym dokumencie są następujące dokumenty:
 - ✓ **Roczne Sprawozdanie finansowe za 2017 rok wraz z sprawozdaniem biegłego rewidenta,**
 - ✓ **Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku za rok 2017 rok,**

✓ **Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej za 2017 rok.**

8. Wszystkie Raporty roczne jak, i sprawozdanie za rok 2017 rok są dostępne na stronie internetowej Banku www.bsjastrzebie.pl.

II Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju z siedzibą w Jastrzębiu Zdroju przy ulicy 1 Maja 10, jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców w Sądzie Rejonowym w Gliwicach, Wydział X Gospodarczy postanowieniem z dnia 26.03.2002r. pod numerem KRS 0000100602. Bankowi nadano numer statystyczny REGON: 000496981 oraz NIP: 633-000-48-20.

Zakres działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju szeroko opisany w **Statucie Banku**, udostępnionym na stronie Banku www.bsjastrzebie.pl, został przyjęty przez Komisję Nadzoru Finansowego, tj. „Potwierdzenie Uprawnień Do Wykonywania Czynności Bankowej” nr PNB-DBS-III-530-1532/56/08 z dnia 12.12.2008r.

Bank zrzeszony jest z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. z siedzibą w Warszawie.

Bank prowadzi działalność komercyjną na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych.

Bank prowadzi swoją działalność na terenie województwa śląskiego (na tym terenie Bank posiada w 20 miejscowościach 29 placówek bankowych, w tym Centrala) zgodnie z misją: „LOKALNY PIENIĄDZ NA ROZWÓJ LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI”.

Członkami Banku są osoby fizyczne i osoby prawne. Liczba udziałowców na dzień 31.12.2017r. wyniosła 2022 osób, w tym 1.904 osób fizycznych i 118 osób prawnych. Wysokość jednego udziału wynosi 330,00 zł, przy czym minimalna ilość udziałów w przypadku osób prawnych wynosi 5 szt.

Na koniec grudnia 2017r. zatrudnienie w Banku kształtowało się na poziomie 176 pracowników.

III Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia CRR

a. Zasady zarządzania

Członkowie organów Banku spełniali wymagania związane z ograniczaniem liczby funkcji członka zarządu lub rady nadzorczej pełnionych jednocześnie przez członka zarządu lub rady nadzorczej Banku, zawarte w art. 22aa ust.3 ustawy Prawo bankowe.

Bank informuje, że na dzień 31 grudnia 2017r. działalność Banku prowadzona była w nowej Strukturze organizacyjnej w czterech pionach tj:

1. Pion Kierowania Bankiem
2. Pion Windykacji i Restrukturyzacji
3. Pion Księgowo-Sprawozdawczy
4. Pion Handlowy

Na dzień publikacji Ujawnień Członkowie Zarządu pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim (wyłącznie w organach Banku). Skład Zarządu Banku na dzień publikacji Ujawnienia przedstawia się następująco:

1. P.o. Prezesa Zarządu Banku
2. Wiceprezes Zarządu ds. Windykacji i Restrukturyzacji
3. Wiceprezes Zarządu ds. Finansowo-Księgowych
4. Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych

Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając zgodnie z Regulaminem funkcjonowania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji i reputacji kandydata, oceny następcej kwalifikacji i reputacji członków Zarządu. Wyborów członków dokonuje Rada Nadzorcza w okresach rocznych zgodnie z „Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości Członków Zarządu oraz osób pełniących najważniejsze funkcje w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju”. Na koniec 2017 roku Rada Nadzorcza składała się z 9 osób. Członkowie Rady pełnili po jednym stanowisku dyrektorskim w Banku. Jeden członek Rady Nadzorczej Banku zajmował 4 stanowiska dyrektorskie w organach innych podmiotów, trzech Członków Rady Nadzorczej zajmowało dodatkowo po jednym stanowisku dyrektorskim w organach innych podmiotów, pozostali Członkowie Rady Nadzorczej nie zajmowali dodatkowych stanowisk na szczeblu dyrektorskim¹.

Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze statutem Banku, biorąc pod uwagę kwalifikacje, niezależność, reputację kandydata, wiedzę i umiejętności jak również dokonuje oceny następcej zgodnie z „Procedurą dokonywania ocen kwalifikacji członków Rady Nadzorczej, kandydatów na członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju”.

Z uwagi na skalę działalności, Bank nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej oraz nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu do spraw ryzyka.

Bank w celu realizacji zadań przewidzianych w art. 130 ustawy z dnia 11 maja 2017r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017r. poz. 1089) w 2017r. utworzył w ramach Rady Nadzorczej Komitet Audytu.

Członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku podlegali ocenie ze strony Zebrania Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju, za działalność w roku 2017 wszyscy otrzymali absolutorium.

Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do organu zarządzającego:

Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty odpowiednimi procedurami wewnętrznymi, które definiują: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów oraz sprawozdań dotyczących ryzyka.

Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne.

¹ Przez „stanowisko dyrektorskie” należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku lub w organach innych podmiotów (odpowiednio w Zarządzie lub Radzie Nadzorczej).

Zakres i częstotliwość raportowania są dostosowane do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

b. Systemowe podejście do zarządzania ryzykiem w Banku

W związku z utrzymującą się niepewnością na rynkach finansowych spowodowaną sytuacją polityczno-gospodarczą, jak i wyzwaniem płynącymi z dostosowywania się do nowych wymogów prawno-regulacyjnych systemowe podejście do zarządzania ryzykiem bankowym i kontroli wewnętrznej oraz konsekwentna realizacja polityki kapitałowej, jest jednym z priorytetowych celów Strategii działania Banku.

Strategia zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju określa cele definiujące apetyt na ryzyko mający charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, zaakceptowanych przez Zarząd i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą Banku.

Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust.1 lit.f., w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności zawierającą kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka, zawarta jest w **Załączniku nr 1**.

Za zarządzanie ryzykiem na poziomie strategicznym odpowiedzialny jest Zarząd Banku, który dla celów zarządzania operacyjnego wdrożył szereg wewnętrznych regulacji, określających sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania, raportowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka, uznanych przez Bank za istotne.

Nadzór właścicielski nad systemem zarządzania ryzykiem oraz systemem kontroli wewnętrznej wykonuje Rada Nadzorcza. Rada Nadzorcza sprawuje bowiem nadzór nad realizacją strategicznych zamierzeń rozwojowych Banku oraz przestrzeganiem zasad ostrożnego i bezpiecznego zarządzania Bankiem, zgodnie z obowiązującymi przepisami, regulacjami ostrożnościowymi i dobrą praktyką bankową.

Systemowe podejście do zarządzania i kontroli ryzyka opiera się na następujących podstawowych zasadach:

- określenie na poziomie strategicznym podstawowych wytycznych, parametrów i wartości progowych dla istotnych rodzajów ryzyka pod kątem planowanego rozwoju rynkowego oraz uwzględnieniu założonego poziomu rentowności prowadzonej działalności biznesowej. Na szczeblu zarządczym następuje zdefiniowanie szczegółowych wytycznych i wdrożenie polityki zarządzania danym ryzykiem oraz określenie celów biznesowych w Planie finansowym jak i rozpisanie szczegółowych zadań rynkowych na dany rok. Główne obszary analizy obejmują zatem podstawowe, zidentyfikowane jako istotne w działalności Banku rodzaje ryzyka,
- systematyczny monitoring, kontrola i raportowanie wszystkich istotnych typów ryzyka w odniesieniu do przyjętych w danej Polityce i planach założeń, w tym dochodowości prowadzonej działalności oraz poziomu kapitału niezbędnego do zapewnienia bezpieczeństwa operacji z punktu widzenia wymogów kapitałowych. Wyniki pomiarów ryzyka są regularnie raportowane Radzie Nadzorczej, Komitetowi Audytu, Zarządowi oraz Kierownictwu w ramach funkcjonującego w Banku systemu informacji zarządczej,
- rozdzielenie obowiązków w zakresie zarządzania ryzykiem od funkcji pomiaru lub szacowania ryzyka, kontroli ryzyka, monitorowania i raportowania ryzyka w Banku - są organizacyjnie oddzielone od funkcji biznesowych.

Zarząd Banku szczególną wagę przykładą do ciągłego doskonalenia procesu zarządzania ryzykiem. Każdy obszar biznesowy odpowiada za zarządzanie ryzykiem wynikającym ze swojej działalności, w granicach odpowiednich limitów i wartości progowych zatwierdzonych przez Zarząd Banku i Radę Nadzorczą. Regularne raportowanie bieżącej ekspozycji ryzyka w okresach dziennych, miesięcznych i kwartalnych jest istotnym elementem procesu zarządzania ryzykiem. Z tego względu Bank posiada rozbudowany system raportów wewnętrznych prezentujących poziom wykorzystania limitów ryzyka. W ramach funkcjonującego w Banku Systemu Informacji Zarządczej, okresowe raporty są przekazywane do wiadomości jednostek biznesowych, osób na kierowniczych stanowiskach oraz Zarządu, Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej.

Wszelkie podejmowane przedsięwzięcia organizacyjne i proceduralne uwzględniają podstawowe cele i zamierzenia strategiczne oraz pozwalają na prowadzenie aktywnych działań, zmierzających do rozwoju biznesu z uwzględnieniem akceptowalnego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko. Podstawowe wyniki prowadzonej w 2017 roku działalności biznesowej, opisane są m.in. Sprawozdaniu z działalności Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju za rok 2017 opublikowanym na stronie www.bsjastrzebie.pl.

c. Schemat organizacji systemowego zarządzania ryzykiem w Banku.

W skład struktury organizacyjnej procesu nadzoru i zarządzania ryzykiem oraz adekwatnością kapitałową wchodzi następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

1. Zebranie Przedstawicieli,
2. Rada Nadzorcza,
3. Komitet Audytu Rady Nadzorczej,
4. Zarząd Banku,
5. Komitet zarządzania ryzykami
6. Komitet kredytowy,
7. Komórka Audytu Wewnętrznego,
8. Komórka ds. ryzyka braku zgodności,
9. Komórka ds. zarządzania ryzykami,
10. Pozostałe komórki organizacyjne/ pracownicy Banku.

Ogólny schemat organizacji systemu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi załącznik nr 2 do Ujawnień.

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku, strategiczne cele zatwierdza Zebranie Przedstawicieli, nadzór właścicielski sprawuje Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem. Natomiast szczegółowe zasady dotyczące procesu zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym określone cele, pomiar ryzyka, zakres i charakter systemów raportowania oraz zasady zabezpieczania, monitorowania, ograniczania ryzyka i przyjęte rozwiązania organizacyjne określone zostały w szczegółowych regulacjach wewnętrznych wdrożonych przez Zarząd Banku.

Powołane w Banku Komitety uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem oraz oceny i szacowania adekwatności kapitału wewnętrznego, wypełniając funkcję opiniodawczą i rekomendacyjną w stosunku do Zarządu lub Rady Nadzorczej (w przypadku Komitetu

Audytu) w zakresie polityki zarządzania ryzykiem oraz wdrażania zasad i procedur realizacji poszczególnych etapów procesu zarządzania ryzykiem na poszczególnych szczeblach struktury organizacyjnej. Wyspecjalizowanym komitetom/zespołom przewodniczą członkowie Zarządu z wyjątkiem Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Banku.

Komitety swoim zakresem działania w 2017 roku obejmowały wszystkie rodzaje ryzyka występujące w działalności Banku zidentyfikowane jako istotne.

Komórka audytu wewnętrznego ma za zadanie przeprowadzanie zadań audytowych zgodnie z zakresem i częstotliwością określoną w planach audytu obejmujących badanie adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem w całej działalności Banku oraz okresowe przekazywanie raportów do Zarządu, Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Banku.

Komórka ds. ryzyka braku zgodności ma za zadanie skuteczne monitorowanie poziomu ryzyka braku zgodności, koordynowanie czynności zmierzających do zapewnienia zgodności w Banku, raportowanie do Rady Nadzorczej i Zarządu oraz doradztwo.

Komórka organizacyjna Centrali Banku odpowiedzialna zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Banku za zarządzanie danym rodzajem ryzyka, inicjuje działania zarządcze w zakresie zidentyfikowanego ryzyka.

Komórka ds. zarządzania ryzykami monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom, komórkom i komitetom Banku informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami.

Szczegółowy opis podstawowych zadań poszczególnych podmiotów/komórek uczestniczących w systemie zarządzania ryzykiem w tym kontroli wewnętrznej i raportowania zawiera zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Regulamin organizacyjny Banku oraz wdrożone przez Zarząd Banku wewnętrzne procedury, tj. polityki, regulaminy i instrukcje.

Role i zadania w zakresie zarządzania ryzykiem zorganizowano w oparciu o model trzech niezależnych poziomów zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej:

- Pierwszy poziom stanowi BIZNES, czyli wszystkie komórki organizacyjne Banku, których celem nadrzędnym jest realizacja planów sprzedażowych, wyznaczonych przez Zarząd Banku, oraz bezpośredni kontakt z klientami Banku. Ich rolą w zakresie zarządzania ryzykiem jest uwzględnianie aspektów ryzyka przy podejmowaniu decyzji biznesowych (działalność operacyjna Banku),
- Drugi poziom stanowi RYZYKO, tj. komórki organizacyjne, Zespoły i Komitety (wymienione w rozdziale: ORGANIZACJA SYSTEMU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM), których celem jest pomiar, limitowanie, monitorowanie i raportowanie, udostępnianie metodologicznych ram podjętych przez Bank dotyczących ryzyka.
- Trzeci poziom to audyt wewnętrzny.

d. System kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonuje w sposób zapewniający osiągnięcie celów, o których mówi art. 9 c ust. 1 ustawy Prawo bankowe, odgrywa strategiczną rolę dla bezpieczeństwa działania banku i jest istotnym elementem zarządzania ryzykiem.

Podstawowe cele, zadania i elementy składowe systemu kontroli wewnętrznej Banku określono w Regulaminie Systemu Kontroli Wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju. Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie: skuteczności i efektywności działania Banku, wiarygodności sprawozdawczości finansowej, przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem Banku, zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Na system kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju składają się:

- a) funkcja kontroli – mająca za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;
- b) komórka ds. ryzyka braku zgodności – mająca za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu i Radzie Nadzorczej;
- c) niezależna komórka audytu wewnętrznego – mająca za zadanie badanie i ocenę w sposób niezależny i obiektywny adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz przedstawianie raportów w tym zakresie Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu i Radzie Nadzorczej;

Funkcja kontroli ma podstawowe znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa Banku, uzyskiwania wymaganej jakości i poprawności wykonywanych czynności, zapobieganiu i eliminacji nieprawidłowości oraz minimalizowaniu ryzyka. Realizowana jest przez Kierownictwo oraz wszystkich pracowników banku.

System kontroli wewnętrznej i system zarządzania ryzykiem funkcjonujący w Banku zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na I poziom (linia) obrony: składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, w tym stosowanie przez pracowników :
 - a) mechanizmów kontroli ryzyka – ustanawianych w ramach strategii, polityk, instrukcji i procedur zarządzania ryzykiem, funkcjonujących w ramach działalności operacyjnej;
 - b) mechanizmów kontrolnych – związane w szczególności z tzw. 'kontrolą funkcjonalną, w tym nadzór przełożonego;
- 2) na II poziom (linia) obrony: składa się zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem, tj.:
 - a) funkcja kontroli – komórki organizacyjne Centrali Banku – realizujące czynności związane z testowaniem, analizowaniem, monitorowaniem adekwatności, skuteczności i efektywności mechanizmów kontrolnych funkcjonujących w obszarach ich odpowiedzialności oraz raportowanie w tym zakresie;
 - b) funkcja zgodności – Komórka ds. ryzyka braku zgodności – realizująca czynności związane z zapewnieniem zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami

wewnętrznymi i standardami rynkowymi, w tym mechanizmy kontrolne i raportowanie w tym zakresie;

- 3) na III poziom (linia) obrony – działalność komórki audytu wewnętrznego – obejmująca badaniem i oceną działanie Banku, jako całość, w tym okresowe monitorowanie adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych i mechanizmów kontroli ryzyka.

Zarząd Banku odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych procedur w zakresie systemu kontroli wewnętrznej oraz podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości monitorowania efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych, a także identyfikuje obszary działania Banku, operacje, transakcje oraz inne czynności przeznaczone do stałego monitorowania. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu. Komórki Centrali Banku są zobowiązane do stosowania mechanizmów kontroli ryzyka w obszarach wynikających z zadań im przypisanych w obowiązujących regulacjach wewnętrznych.

Na podstawie dokonywanych przeglądów i ocen efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymują:

- 1) informacje dotyczące istotnych, stwierdzonych nieprawidłowości mechanizmów kontroli wewnętrznej, niezwłocznie po ich ujawnieniu oraz informacje dotyczące efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.
- 2) okresowe informacje dotyczące wszystkich obszarów kontroli wewnętrznej a w szczególności informacje dotyczące:
 - ✓ przestrzegania przepisów prawa, oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych,
 - ✓ funkcjonowania w Banku systemu informacji zarządczej,
 - ✓ skuteczności ujawniania w ramach kontroli wewnętrznej błędów i nieprawidłowości oraz podejmowania skutecznych działań naprawczych lub korygujących,
 - ✓ realizacji określonych i wymaganych przez Zarząd Banku celów i polityki Banku,
 - ✓ kompletności, prawidłowości i kompleksowości procedur księgowych,
 - ✓ jakości (dokładności i niezawodności) systemów: księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego,
 - ✓ adekwatności, funkcjonalności i bezpieczeństwa systemów informatycznych;
 - ✓ efektywności wykorzystania dostępnych środków, w tym funduszy własnych i zasobów we wszystkich obszarach działalności Banku;
 - ✓ oceny struktury organizacyjnej Banku, podziału kompetencji i koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami, komórkami, a także systemem tworzenia i obiegu dokumentów i informacji;
 - ✓ oceny funkcjonowania systemów wewnętrznych w aspekcie poprawy efektywności działania Banku jako całości;
 - ✓ czynności zleczanych przez Bank do wykonania podmiotom zewnętrznym.

Ogólny profil ryzyka Banku związany z przyjętą strategią działalności, kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające wszystkim zainteresowanym całościowy obraz zarządzania ryzykiem, profil ryzyka Banku wraz z oceną zarządzania Bankiem dokonaną przez Radę został opisany w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Banku oraz Sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej za 2017 rok (sprawozdania dostępne są na stronie internetowej Banku).

IV Zakres stosowania – art. 436

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

V Fundusze własne – art.437

1. Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju definiuje części składowe funduszy własnych zgodnie z obowiązującymi przepisami na dzień 31 grudnia 2017 roku, w szczególności postanowienia Rozporządzenia i Prawa Bankowego. Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 437 oraz 492 Rozporządzenia oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 roku ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Radu (UE) nr 575/2013.
2. Zgodnie z tymi przepisami, fundusze własne składają się z następujących elementów:
 - (1) kapitał podstawowy Tier I (CET1) obejmujący m.in. uznany fundusz udziałowy, zyski zatrzymane (fundusz zasobowy), skumulowane inne całkowite dochody, kapitały rezerwowe, fundusze ogólne ryzyka bankowego;
 - (2) kapitał dodatkowy Tier I (AT1), obejmujący m.in. instrumenty kapitałowe, o których mowa w art. 52 Rozporządzenia oraz azio emisyjne związane z tymi instrumentami (aktualne w Banku równe 0);
 - (3) kapitał Tier II, obejmujący m.in. instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane spełniające kryteria określone w art. 63 Rozporządzenia oraz azio emisyjne związane z tymi instrumentami, korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego.
3. Wszystkie wymienione kapitały podlegają korektom z tytułu pomniejszeń oraz mającym zastosowanie filtrom ostrożnościowym.
4. Dane liczbowe przedstawione w poniższej **Tabeli nr 1** obrazują strukturę funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31 grudnia 2017r.

Tabela 1 - Składowe funduszy własnych wg Rozporządzenia CRR wg stanu na dzień 31.12.2017r.

Składowe funduszy własnych wg Rozporządzenia CRR	saldo (tys.zł)	udział %
FUNDUSZE WŁASNE	38 270	100,00
KAPITAŁ TIER I (CET1)	34 237	89,46
kapitał podstawowy Tier I (CET1)	34 237	89,46
fundusz udziałowy zaliczany do funduszy własnych	5 215	13,63
fundusz zasobowy	27 177	71,01
skumulowane inne całkowite dochody	0	0,00
fundusz rezerwowy	64	0,17

fundusz ogólnego ryzyka	58	0,15
wartości niematerialne i prawne (100% bilansowej wartości netto)	-91	-0,24
zysk bieżącego okresu netto	1 826	4,77
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	-12	-0,03
kapitał dodatkowy Tier I (AT1)	0	0,00
KAPITAŁ TIER II	4 033	10,54
Zobowiązanie podporządkowane	4 033	10,54
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier II	0	0,00
rezerwa na ryzyko ogólne art.62 lit.c CRR	0	0,00

5. Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju buduje swoją bazę kapitałową w oparciu o kapitały najwyższej jakości Tier I – głównie w postaci funduszu zasobowego tworzonego m.in. z podziału nadwyżki finansowej.

Na dzień 31.12.2017r. fundusze własne, tj. suma kapitału Tier 1 i Tier 2 wyniosła 38.270 tys. zł. Na wzrost kapitałów Banku wpływ miał osiągnięty wyniku finansowy netto za 2017 rok a także dodatni wynik finansowy netto z lat ubiegłych w kwocie 1.537 tys. zł. W porównaniu do stanu na koniec 2016 roku fundusze własne wyznaczone dla potrzeb oceny adekwatności kapitałowej były wyższe o 2.563 tys. zł, tj. o 7,18% r/r. Na przyrost funduszy własnych miał wpływ przede wszystkim śródroczny odbiór bilansu, na podstawie, którego Bank za zgodą KNF wliczył do FW zweryfikowany zysk w kwocie 1.826 tys. zł oraz zgoda KNF na dokonanie zmian w Statucie Banku umożliwiającym po ustaniu przeszkód formalno-prawnych zaliczenie całego funduszu udziałowego do kapitału podstawowego Tier1. W porównaniu do roku 2016 kwota udziałów zaliczanych do FW wzrosła o 2.982 tys. zł. Pozycją, która w mniejszym stopniu zwiększa FW w 2017 roku aniżeli w roku 2016 jest pożyczka podporządkowana, która ze względu na dzienną amortyzację zasila FW w kwocie 4.033 tys. zł czyli o 2.599 tys. zł mniej niż 2016 roku.

6. Zgodnie z zapisami art. 5 Rozporządzenia nr 1423/2013, w **załączniku nr 3** zaprezentowano strukturę funduszy własnych w oparciu o wzór stanowiący załącznik nr VI.

VI Wymogi kapitałowe – art. 438

VI. 1. Wymogi kapitałowe – zasady ogólne

1. Wyliczenia regulacyjnych wymogów kapitałowych na dzień 31 grudnia 2017r. dokonano w oparciu o postanowienia Rozporządzenia, przy zastosowaniu następujących metod:

- 1) metoda standardowa na ryzyko kredytowe (Część III, Tytuł II, Rozdział 2 Rozporządzenia);
- 2) kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych do ograniczania ryzyka kredytowego (Część III, Tytuł II, Rozdział 4 Rozporządzenia);
- 3) metoda wskaźnika bazowego na ryzyko operacyjne (Część III, Tytuł III, Rozdział 2 Rozporządzenia);
- 4) metoda na ryzyko walutowe (Część III, Tytuł IV, Rozdział 3 Rozporządzenia).

2. Bank nie wyznacza wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rozliczenia, ryzyka cen towarów, rozmycia oraz ryzyka kredytowego kontrahenta.
3. Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Dążąc do realizacji tego celu w procesie ICAAP realizowane są następujące działania:
 - 1) Identyfikacja rodzajów ryzyka występujących w Banku;
 - 2) Wyodrębnienie istotnych rodzajów ryzyka;
 - 3) Pomiar i alokacja kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka;
 - 4) Agregacja kapitału wewnętrznego;
 - 5) Monitorowanie i raportowanie kapitałowe;
 - 6) Zarządzanie adekwatnością kapitałową.
4. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem niewypłacalności (kapitałowym) jest utrzymywanie poziomu funduszy własnych Banku na poziomie zapewniającym adekwatne zabezpieczenie ryzyka prowadzonej działalności oraz spełnienie wymogów nadzorczych umożliwiających dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku.

VI. 2 .Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe

1. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami Części III, tytuł II, Rozdział 2 Rozporządzenia – 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112 przedstawia tabela nr 2.

Tabela 2 - Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe

Klasy ekspozycji	Wartość ekspozycji	Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia MSP	Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe (8% kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)
I Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	239 948	2 424	194
II Ekspozycje wobec samorządów terytorialnych lub władz lokalnych	33 709	6 742	539
III Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	503	503	40
IV Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0	0
V Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0	0
VI Ekspozycje wobec instytucji	98 657	33 459	2 677

VII Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	19 936	17 735	1 419
VIII Ekspozycje detaliczne	187 450	115 861	9 269
IX Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	84 446	69 412	5 553
X Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	59 717	81 114	6 489
XI Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0	0
XII Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0	0
XIII Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0	0
XIV Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0	0
XV Ekspozycje kapitałowe	3 276	3 276	262
XVI Inne ekspozycje	29 171	14 668	1 173
Razem	756 813	345 194	27 615

2. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego obliczane zgodnie z metodą standardową na koniec 2017 roku wynosiły 27.615 tys. zł, co stanowiło 87% wymogów regulacyjnych.

VI.3 Wymogi kapitałowe w odniesieniu do portfela handlowego oraz z tytułu ryzyka walutowego

Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust.3, lit. b), c) przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3 – Wymogi w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do portfela handlowego oraz z tytułu ryzyka walutowego

Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1. Wymóg zgodnie z art. 92 ust 3 lit b. - portfel handlowy	nie dotyczy
2. Wymóg zgodnie z art. 92 ust 3 lit c. - ryzyko walutowe	0

W ramach ryzyka rynkowego Bank wyznaczał wymóg kapitałowy wyłącznie na ryzyko walutowe stosując **tzw. metodę podstawową**, rozumianą jako iloczyn 8% oraz wartości bezwzględnej pozycji walutowej całkowitej, o ile pozycja ta przekracza 2% funduszy własnych (w przeciwnym przypadku wymóg wynosi zero). Podejmowane w 2017 roku działania Banku zmierzały do kształtowania swojej pozycji walutowej na poziomie pozwalającym na ograniczenie obciążeń kapitałowych wynikających z prowadzonej działalności biznesowej.

VI.4. Wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego

Bank wyliczał wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego najprostszą z możliwych metod - metodą wskaźnika bazowego (BIA) (art. 315-316 Rozporządzenia CRR), która jak powszechnie wiadomo skutkuje najwyższym wymogiem kapitałowym i jednocześnie najniższym stopniem dopasowania do faktycznie ponoszonego przez Bank Spółdzielczy ryzyka operacyjnego. Oszacowany wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na rok 2017 wyniósł **4.166 tys. zł. Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne na dzień 31.12.2017r. stanowił 13% wymogów regulacyjnych.**

VI.5 Kapitał wewnętrzny w Banku

Proces szacowania kapitału wewnętrznego opiera się na rzetelnych wynikach oceny ryzyka. Ocena adekwatności kapitałowej uwzględnia czynniki ilościowe (wyniki metod szacowania kapitału) i jakościowe, w szczególności w zakresie danych wejściowych i wyników stosowanych metod.

Rezultatem procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest ustalenie całkowitego wymaganego poziomu kapitału na pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka i jego jakościowa ocena.

W związku z wejściem w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające Rozporządzenie (UE) nr 648/2012, Bank uwzględnił w procesie adekwatności kapitałowej zmiany nałożone w/w przepisami, związane z korektą okresu przejściowego, dotycząco funduszu udziałowego oraz instrumentów kapitałowych i pożyczek podporządkowanych.

W metodzie szacowania kapitału wewnętrznego definiuje się poszczególne rodzaje ryzyka jakie zidentyfikowano w działalności Banku i szacuje ich istotność. Szacowanie kapitału wewnętrznego przebiega w trzech etapach:

- 1) Etap I – za punkt wyjścia przyjmowany jest kapitał regulacyjny (wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyk Filaru I);
- 2) Etap II – ocenia się, czy minimalny wymóg kapitałowy jest adekwatny do aktualnego narażenia Banku na ryzyko dla uznanych za istotne ryzyk Filaru I;

3) Etap III – szacuje się kapitał wewnętrzny na pokrycie istotnych ryzyk Filaru II.

Poza ryzykiem kredytowym oraz pozostałymi ryzykami wykorzystywania do szacowania kapitału regulacyjnego na potrzeby obliczenia współczynników kapitałowych, w celu oszacowania kapitału wewnętrznego w 2017r. zidentyfikowano szereg dodatkowych ryzyk, tzw. ryzyk II filaru. W ramach II filaru identyfikowano następujące ryzyka: koncentracji dużych ekspozycji, ryzyko koncentracji w sektor gospodarki, ryzyko koncentracji przyjętych form zabezpieczenia, koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy, ryzyko rezydualne, ryzyko bancassurance, ryzyko inwestycji, ryzyko rynkowe-walutowe, ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, ryzyko bazowe, ryzyko przeszacowania, ryzyko opcji klienta, płynności i finansowania, biznesowe, ryzyko strategiczne, ryzyko niedostatecznej efektywności gospodarowania, ryzyko operacyjne, ryzyko modeli, ryzyko braku zgodności, ryzyko utraty reputacji, ryzyko transferowe, ryzyko kapitałowe (niewypłacalności), ryzyko koncentracji funduszu udziałowego, ryzyko koncentracji dużych udziałów, ryzyko nadmiernej dźwigni.

Bank szacuje kapitał w okresach miesięcznych zgodnie z wymogami przyjętej przez Zarząd i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą „Procedura oceny adekwatności kapitału wewnętrznego”.

W 2017r. za **ryzyka istotne** w Banku uznano następujące ryzyka:

- ryzyko kredytowe (w tym: ryzyko koncentracji dużych zaangażowań, w sektor gospodarki),
- ryzyko operacyjne (w tym: ryzyko modeli, ryzyko braku zgodności),
- ryzyko płynności (w tym finansowania),
- ryzyko rynkowe rozumiane jako walutowe,
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej (w tym: bazowe, przeszacowania, opcji klienta),
- ryzyko biznesowe (ryzyko niedostatecznej efektywności gospodarowania aktywami i pasywami oraz ryzyko strategiczne),
- ryzyko kapitałowe rozumiane jako ryzyko niewypłacalności,
- ryzyko utraty reputacji,
- ryzyko koncentracji funduszu udziałowego,
- ryzyko koncentracji dużych udziałów.

Wśród powyższych rodzajów ryzyk, Bank wyodrębnia te rodzaje ryzyk, które uznał za istotne oraz zakwalifikował je do kategorii „trudno mierzalne”.

Do ryzyk istotnych trudno mierzalnych Bank kwalifikuje:

- ryzyko strategiczne jako podkategoria ryzyka biznesowego,
- ryzyko modeli jako podkategoria ryzyka operacyjnego,
- ryzyko braku zgodności jako podkategoria ryzyka operacyjnego,
- ryzyko utraty reputacji.

Ryzyka nieistotne to:

- ryzyko rezydualne jako podkategoria ryzyka kredytowego,
- ryzyko bancassurance jako podkategoria ryzyka kredytowego,

- ryzyka inwestycji jako podkategoria ryzyka kredytowego,
- ryzyko transferowe,
- ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

Wyniki pomiaru kapitału wewnętrznego w Banku wg stanu na dzień 31.12.2017r. przedstawia tabela nr 4.

Tabela 4 - Kapitał wewnętrzny w Banku.

Rodzaj ryzyka	Wymagany wg Banku łączny kapitał wewnętrzny na zabezpieczenie ryzyka	Alokacja kapitału wg minimalnych wymogów kapitałowych	Alokacja kapitału ponad minimalne wymogi kapitałowe
Ryzyko kredytowe	27 615	27 615	0
Ryzyko rynkowe	0	0	0
Ryzyko operacyjne	4 166	4 166	0
Łączny kapitał wewnętrzny na ryzyka objęte wyznaczaniem minimalnego wymogu kapitałowego	31 781	31 781	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	0		0
koncentracji dużych ekspozycji	0		0
koncentracji w sektor gospodarki	0		0
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	0		0
koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	0		0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0		0
Ryzyko płynności	0		0
Ryzyko biznesowe	19		19
Ryzyko wyniku finansowego	0		0
Ryzyko niewypłacalności	0		0
Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej	0		0
Ryzyko braku zgodności	0		0
Pozostałe ryzyka, z tego:	0		0
ryzyko strategiczne	0		0
ryzyko utraty reputacji	0		0
ryzyko transferowe	0		0
ryzyko rezydualne	0		0
ryzyko modeli	0		0

Łączny kapitał wewnętrzny - I i II Filar	31 800		19
Fundusze własne (dostępny kapitał na pokrycie ryzyka)		38 270	
Fundusze własne minus kapitał wewnętrzny		6 470	
Kapitał wewnętrzny /Fundusze własne [%]		83,09%	
Współczynnik kapitału Tier I [%]		6,21%	
Łączny współczynnik kapitałowy [%]		9,63%	
Łączny wewnętrzny współczynnik kapitałowy [%]		9,63%	

VII Informacje dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta – art. 439

Zapisy art. 439 CRR w zakresie ujawnienia informacji na temat ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta nie dotyczą Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju, gdyż Bank nie posiada instrumentów pochodnych.

VIII Bufory kapitałowe – art. 440

Przepisy dyrektywy CRD IV, w szczególności dotyczące regulacyjnych buforów kapitałowych, zostały zaimplementowane do prawodawstwa krajowego w 2015r. poprzez przyjęcie Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym oraz stosowną aktualizację Prawa bankowego. Ustawa określiła bufory kapitałowe, które obowiązywały w Polsce od stycznia 2016r. Na dzień 31 grudnia 2017r. Bank był zobowiązany do utrzymywania dodatkowych funduszy własnych z tytułu wymogu połączonego bufora na poziomie 1,25% (tj. bufor zabezpieczający w wysokości 1,25%).

Na podstawie art. 83 oraz art. 96 Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym od dnia 1 stycznia 2016r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP. Wskaźnik w tej wysokości obowiązuje do czasu zmiany jego poziomu przez Ministra Rozwoju i Finansów w drodze rozporządzenia. Na datę opublikowania niniejszych Ujawnień, wskaźnik bufora antycyklicznego dla Banku wynosi 0%.

IX Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441

Nie dotyczy Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju

X Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442

Jako ekspozycję przeterminowaną Bank uznaje każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek nie płaconą w terminie. Do klasy ekspozycji przeterminowanych Bank zalicza natomiast każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek nie płaconą w terminie, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500 zł, natomiast w przypadku pozostałych klas ekspozycji, przeterminowana kwota przekracza 3.000 zł. **Należności zagrożone** (z rozpoznaną utratą wartości) to ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do kategorii podwyższonego ryzyka: poniżej standardu, wątpliwe i stracone, o których mowa w przepisach w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (*Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16 grudnia 2008r. z póź.zm*).

Jednym ze strategicznych mierników ryzyka kredytowego, określającym apetyt na ryzyko, jest **wskaźnik jakości portfela kredytowego ogółem (w wartości nominalnej)**, który nie powinien przekroczyć 25%. Wskaźnik ten na dzień 31.12.2017r. plasował się na poziomie 23,57%.

Kontroli jakości portfela kredytowego służą jego okresowe przeglądy zorientowane na bieżące monitorowanie terminowej obsługi kredytów i kondycji finansowej Dłużników Banku oraz oceny skuteczności przyjętych zabezpieczeń. Bank dokonuje przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonywał zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Bank tworzy rezerwy celowe oraz rezerwę na ryzyko ogólne. Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji. Jakość przyjmowanych zabezpieczeń Bank ocenia według ich płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwości zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Na ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do kategorii „pod obserwacją” oraz grupy „zagrożone” Bank tworzy rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi w wysokości minimalnej określonej w wyżej wymienionym Rozporządzeniu:

- ✓ 1,5% podstawy tworzenia rezerw oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi – w przypadku kategorii „pod obserwacją”,

- ✓ 20% podstawy tworzenia rezerw oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi – w przypadku kategorii „poniżej standardu”,
- ✓ 50% podstawy tworzenia rezerw oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi – w przypadku kategorii „wątpliwe”,
- ✓ 100% podstawy tworzenia rezerw oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi - w przypadku kategorii „stracone”.

Decyzje o wyższych stawkach procentowych podstawy tworzonych rezerw w poszczególnych sytuacjach podejmował Zarząd Banku. Do klasyfikacji i okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzenia i rozwiązywania rezerw celowych zobowiązane były komórki organizacyjne Banku.

Całkowitą kwotę ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji, przedstawia tabela nr 5.

Tabela 5 – Kwota ekspozycji i średnia kwota ekspozycji w podziale na kategorie ekspozycji (w tys. zł)

Klasy ekspozycji	Ekspozycja pierwotna przed uwzględnieniem współczynników konwersji	Średnia kwota ekspozycji pierwotnej przed uwzględnieniem współczynników konwersji*
I Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	243 291	187 213
II Ekspozycje wobec samorządów terytorialnych lub władz lokalnych	41 932	31 540
III Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	903	803
IV Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
V Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
VI Ekspozycje wobec instytucji	98 657	113 552
VII Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	21 071	19 929
VIII Ekspozycje detaliczne	198 800	208 038
IX Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	85 182	92 439
X Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	94 272	107 219

XI Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
XII Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
XIII Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0
XIV Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0
XV Ekspozycje kapitałowe	3 276	3 276
XVI Inne ekspozycje	29 171	26 596
Razem	816 555	790 605

**średnia arytmetyczna liczona na stanach kwartalnych w 2017 roku*

Bank nie prezentuje rozkładu geograficznego ekspozycji z racji braku ekspozycji wobec kontrahentów zlokalizowanych poza Polską (art. 442 d Rozporządzenia).

Bank monitoruje portfel kredytowy z uwzględnieniem struktury branżowej (limity koncentracji) bez podziału na klasy ekspozycji. Rozkład ekspozycji w zależności od branży przedstawia tabela nr 6.

Tabela 6 - Kwota ekspozycji w zależności od branży (w tys. zł)

Sekcja PKD 2007	nazwa sekcji PKD 2007	zaangażowanie kredytowe ogółem	zaangażowanie kredytowe w sytuacji zagrożonej	kwota rezerw celowych
sekcja A	Uprawy Rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	605	13	2
sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	1 943	7	12
sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	38 289	6 877	2 011
sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzowanych	0	0	0
sekcja E	Dostawa wody; gosp. Ściekami i odpadami oraz działalność zw. Z rekultywacją	5 938	5931	21
sekcja F	Budownictwo	22 854	3 105	1 963
sekcja G	Handle hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włącznie z motocyklami (300%)	71 912	22 298	7 986

sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	3 219	463	212
sekcja I	Działalność zw. z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	39 676	11 630	9 303
sekcja J	Informacja i komunikacja	968	97	116
sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	21 178	13 173	6 741
sekcja L	Działalność zw. z obsługą rynku nieruchomości	73 056	16 896	3 273
sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8 686	825	8
sekcja N	Dział. z zakresu usług administrowania i dział. wspierającej	4 627	3 679	489
sekcja O	Adm. publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	25 054	0	0
sekcja P	Edukacja	0	0	0
sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12 603	2 215	0
sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1 221	342	6
sekcja S	Pozostała działalność usługowa	869	0	7
sekcja T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0	0
sekcja U	organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0
brak sekcji	Brak PKD 2007 (osoby fizyczne)	65488	2889	4000
	RAZEM	398 186	90 440	36 150

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności ekspozycji w podziale sektor gospodarki i typ kontrahenta przedstawia tabela nr 7. Z uwagi na brak możliwości przedstawienia danych z podziałem na kategorie ekspozycji, poniższe dane przedstawiono wg typu kontrahenta (w tys. zł, według wartości nominalnej na podstawie sprawozdania FIN005_1).

Tabela 7 - Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności ekspozycji w podziale sektor gospodarki i typ kontrahenta (w tys. zł)

Sektor gospodarki	Typ kontrahenta	Bez określonego terminu	<=1 tygodnia	>1 tygodnia <= 1 miesiąca	>1 mies. <= 3 mies.	>3 mies. <= 6 mies.	>6 mies. <= 1 roku	>1 roku <= 2 lat	>2 lat <= 5 lat	>5 lat <= 10 lat	>10 lat <= 20 lat	>20 lat	Razem
Sektor finansowy	Banki centralne	14 503											14 503
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	100 366	2 057										102 423
	Razem sektor finansowy	114 869	2 057	-									116 926
Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	40 202	-	8 413	6 785	6 774	16 400	56 172	19 606	41 833			196 185
	Gospodarstwa domowe	35 133	26	4 398	6 816	6 906	12 427	38 331	23 266	49 481			176 784
	Instytucje niekom. działające na rzecz gosp. dom.	15				400							415
	Razem sektor niefinansowy	75 350	26	12 811	13 601	14 080	28 827	94 503	42 872	91 314	-	-	373 384
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	Instytucje rządowe szczebla centralnego												-
	Instytucje samorządowe		-	237	625	887	2 387	6 831	5 067	9 020			25 054
	Razem sektor instytucji rząd. i samorządowych	-	-	237	625	887	2 387	6 831	5 067	9 020	-	-	25 054
Razem		190 219	2 083	13 048	14 226	14 967	31 214	101 334	47 939	100 334	-	-	515 364

Ekspozycje o utraconej wartości oraz ekspozycje przeterminowane wg stanu na dzień 31.12.2017r. prezentuje **Tabela nr 8 i 9.**

Tabela 8 - Struktura należności Banku w podziale na poszczególne kategorie

Kategoria należności	Stan na 31.12.2017r. (w tys. zł)
Należności normalne	256 845
Należności pod obserwacją	47 504
Należności poniżej standardu	7 080
Należności wątpliwe	21 066
Należności stracone	65 691
RAZEM	398 186

Tabela 9 - Analiza wiekowa przeterminowanych aktywów finansowych na dzień 31.12.2017r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Aktywa finansowe bez rozpoznanej utraty wartości	Rezerwa celowa / Odpis aktualizujący	Aktywa finansowe z rozpoznaną utratą wartości	Rezerwa celowa / Odpis aktualizujący
Nieprzeterminowane	615 723	619	15 028	797

Przeterminowane od 1 dnia ≤ 30 dni	0	0	0	0
Przeterminowane > 30 dni ≤ 90 dni	22 483	66	0	0
Przeterminowane > 90 dni ≤ 180 dni	0	0	3 584	130
Przeterminowane > 180 dni ≤ 1 rok	0	0	10 019	343
Przeterminowane > 1 roku	0	0	81 693	34 433

Zmianę stanu wartości rezerw celowych na należności bilansowe w okresie od dnia 01.01.2017r. do dnia 31.12.2017r. przedstawia **tabela nr 10**.

Tabela 10 – Rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe 31.12.2017r.

Kategoria należności	31.12.2016r.	Zwiększenie	Zmniejszenie	31.12.2017r.
Kredyty konsumpcyjne dla	654	373	416	611
osób prywatnych	654	373	416	611
Kredyty pod obserwacją	134	94	157	71
przeds. prywatnych oraz spółdzielni	105	34	87	52
rolników indywidualnych	-	-	-	-
przedsiębiorców	19	60	67	12
indywidualnych	10	-	3	7
Osób prywatnych	-	-	-	-
instytucji niekomercyjnych	-	-	-	-
Kredyty poniżej standardu	50	327	259	118
przeds. prywatnych oraz spółdzielni	-	122	89	33
rolników indywidualnych	-	-	-	-
przedsiębiorców	31	195	143	83
indywidualnych	19	10	27	2
Osób prywatnych	-	-	-	-
instytucji niekomercyjnych	-	-	-	-
Kredyty wątpliwe	1 190	1 390	1 519	1 061
przeds. prywatnych oraz spółdzielni	1 076	1 141	1 313	904
rolników indywidualnych	-	-	-	-
przedsiębiorców	75	206	128	153
indywidualnych	39	43	78	4
Osób prywatnych	-	-	-	-

instytucji niekomercyjnych	-	-	-	-
Kredyty stracone	29 744	8 401	17 885	20 260
przeds. prywatnych oraz spółdzielni	14 469	7 109	11 090	10 488
rolników indywidualnych	49	-	49	-
przedsiębiorców indywidualnych	11 882	462	4 597	7 747
Osób prywatnych	3 344	830	2 149	2 025
instytucji niekomercyjnych	-	-	-	-
Ogółem	31 772	10 585	20 236	22 121

Bank w badanym okresie dokonał spisania należności nieściągalnych w ciężar utworzonych rezerw na kwotę 15.229 tys. zł.

XI Aktywa wolne od obciążeń – art. 443

Bank nie posiada aktywów obciążonych w rozumieniu art.443. Na dzień 31 grudnia 2017r. Bank posiadał aktywa wolne od obciążeń, które prezentuje tabela nr 11.

Tabela 11 - Aktywa Banku wolne od obciążeń

Formularz A- Aktywa	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
Aktywa instytucji zgłaszającej	0		748 666	
Kredyty na żądanie	0	0	22 308	0
Instrumenty udziałowe	0	0	2 966	0
Dłużne papiery wartościowe	0	0	232 727	0
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	0	0	457 105	0
Inne aktywa	0		33 560	

Zabezpieczenia otrzymane prezentuje tabela nr 12.

Tabela 12 - Zabezpieczenia otrzymane

Formularz B- Zabezpieczenia otrzymane	Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Wartość nominalna otrzymanego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych które nie mogą zostać obciążone
Zabezpieczenia otrzymane przez instytucje sprawozdającą	0	383 865

Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	0	142 093
Zabezpieczenia otrzymane przez instytucje sprawozdającą, Inne otrzymane zabezpieczenia	0	241 772
Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS	0	0

XII Korzystanie z ECAI - art. 444

Bank korzysta z ocen zewnętrznych instytucje ocen wiarygodności kredytowej, tj. stosuje rating dla Polski dla „ekspozycji lub ekspozycji warunkowych wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej”.

XIII Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445

Kwoty wymogów z zakresie funduszy własnych na różne rodzaje ryzyka rynkowego zostały zaprezentowane w punkcie VI.3 Ujawnień.

XIV Ekspozycja na ryzyko operacyjne – art. 446

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych na ryzyko operacyjne została zaprezentowana w punkcie VI.4 niniejszych Ujawnień.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju uwzględnia również zasady dobrej praktyki w zakresie ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem operacyjnym opisane w Rekomendacji M KNF dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach.

Straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego – zdarzenia ryzyka operacyjnego zarejestrowane w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2017 roku podane są w poniższej tabeli nr 13.

Tabela 13 - Mapa ryzyka operacyjnego za okres od dnia 01.01.2017r. do dnia 31.12.2017r.

Klasa (rodzaj) zdarzeń	Liczba incydentów i zdarzeń	Koszty potencjalne (Straty potencjalne) w tys. zł	Koszty zdarzeń brutto (Straty bezpośrednie zrealizowane) w tys. zł
1. Oszustwo wewnętrzne	0	0	0
2. Oszustwo zewnętrzne	2	0	6

3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1	0	0
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	20	0	2
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	2	0	50
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	99	0	0
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	151	0	2

Ogólny akceptowalny limit na dany rok stanowi 1/10 kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, tj. w 2017 roku limit ten stanowił kwotę 416,6 tys. zł.

Kwota straty brutto (strata zrealizowana) dotycząca zdarzeń ryzyka operacyjnego, odnotowanych w ciągu 12 miesięcy roku 2017 oraz w latach poprzednich (dotyczących zdarzeń o niezakończonym statusie) wynosi 27,2 tys. zł – z czego straty nieodzyskane to 12 tys. zł.

Na podstawie analizy występowania incydentów/zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz poziomu wykorzystania limitów oceniono poziom ryzyka operacyjnego w Banku w 2017r. na umiarkowanym poziomie.

W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko, obejmujące zmianę procesów wewnętrznych Banku, organizacji wewnętrznej, sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej, a także organizacji odpowiednich szkoleń dla pracowników.

XVEkspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447

Według stanu na 31 grudnia 2017r. Bank posiadał ekspozycje kapitałowe w całości klasyfikowane do portfela bankowego o łącznej wartości bilansowej 3 276 tys. zł. Bank nie posiadał instrumentów finansowych będących przedmiotem obrotu giełdowego. Nabyte przez Bank instrumenty kapitałowe, przyjęte metody wyceny, klasyfikację w bilansie oraz efekt wyceny przedstawia poniższa Tabela nr 14:

Tabela 14 - Nabyte przez Bank instrumenty kapitałowe

Wyszczególnienie	wartość bilansowa	wartość nominalna
Akcje w jednostkach nie notowanych na rynku regulowanym	2 905	2 905
Udziały w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i mniejszościowe	61	61

Obligacje podporządkowane	310	300
RAZEM	3 276	3 266

*Wycena wg wartości godziwej; dla akcji i udziałów niskokwotowanych na aktywnym rynku, za wartość godziwą Bank przyjmuje wartość według ceny nabycia pomniejszoną o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

Zaangażowanie kapitałowe Banku w banku zrzeszającym BPS S.A. na dzień 31.12.2017r. nie przekroczyło 10% kapitału Tier1, tj. stanowiło 9,39% kapitału Tier1, a zaangażowanie kapitałowe ogółem na dzień 31.12.2017r. wynosiło 8,56% kapitału Tier1 (wartość nominalna).

XVI Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest identyfikacja poszczególnych rodzajów ryzyka stopy procentowej w celu maksymalizacji marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych, a w szczególności ograniczenie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy i fundusze własne Banku.

W zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej rozpatruje się cztery źródła ryzyka:

- ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – ryzyko niedopasowania terminów zmian oprocentowania aktywów odsetkowych i pasywów odsetkowych, z uwzględnieniem pozycji pozabilansowych,
- ryzyko bazowe - ryzyko wynikające z niedoskonałego powiązania (korelacji) stawek bazowych (rynkowych i podstawowych NBP) w oparciu, o które wyznaczane jest oprocentowanie produktów/instrumentów generujących przychody/koszty odsetkowe, w przypadku gdy ich przeszacowanie następuje w tych samych okresach,
- ryzyko opcji klienta – ryzyko wynikające z wpisanych w produkty oferowane przez Bank praw klienta do wcześniejszej spłaty należności (kredytu) lub wycofania zobowiązań (depozytu),
- ryzyko krzywej dochodowości – ryzyko polegające na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi danego rynku lub indeksu odnoszącymi się do różnych terminów przeszacowania (w szczególności powyżej 1 roku), które może przyczynić się do nasilenia efektu niedopasowania terminów przeszacowania.

Ryzyko stopy procentowej monitorowane i raportowane jest w okresach miesięcznych, m.in. poprzez analizę ryzyka luki i profilu stopy procentowej bilansu Banku, w połączeniu z ustalaniem na dany rok obrachunkowy przez Zarząd Banku limitem dopuszczalnego poziomu zmiany wyniku odsetkowego. Ryzyko stopy procentowej zdeterminowane było głównie ryzykiem niedopasowania terminów przeszacowań stóp procentowych aktywów i zobowiązań Banku.

Do oceny poziomu ryzyka stopy procentowej Bank dokonuje pomiaru:

- w zakresie ryzyka przeszacowania - zmiana annualizowanego wyniku z tytułu odsetek w skali 12 miesięcy przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b.,

- w zakresie ryzyka bazowego – oszacowanie strat w skali 12 miesięcy z tytułu zmiany stóp referencyjnych o 35 p.b. (niekorzystna potencjalna zmiana annualizowanego wyniku odsetkowego),
- w zakresie ryzyka opcji klienta – skutki ekonomiczne przekroczenia wskaźników granicznych w zakresie spłaty kredytów przed terminem umownym, określonych na poziomie 8%, kwoty kredytów w sytuacji normalnej i pod obserwacją oraz w zakresie zerwanych depozytów przed terminem umownym określonych na poziomie 8% depozytów.

Na dzień 31.12.2017r. obliczono potencjalną zmianę wyniku finansowego (odsetkowego) dla szokowego spadku lub wzrostu stóp procentowych (zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez Bank – wzrost i spadek o 2 p.p.). Spadek stóp procentowych o 2 p.p. mógłby w skali 12 miesięcy zmniejszyć wyniki Banku o 2.554,4 tys. zł, co stanowiłoby 6,67% funduszy własnych. Natomiast w sytuacji wzrostu stóp procentowych o 2 p.p. wzrost dochodów wynosiłby 2.554,4 tys. zł, tj. 6,67% funduszy własnych.

W ramach zarządzania ryzykiem stopy procentowej Bank wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy w wysokości stanowiącej nadwyżkę wyliczonych skutków zmian wartości ekonomicznej Banku wówczas, gdy nadwyżka ta stanowi ponad 15% funduszy własnych Banku.

Informacje na temat obciążenia ryzykiem stopy procentowej, w tym umowne daty zmiany oprocentowania lub terminy płatności zawiera poniższa **tabela nr 15**.

Tabela 15 – Terminy przeszacowania.

Wyszczególnienie:	Terminy przeszacowania:								
	Ogółem	Decyzja Zarządu	1 dzień	2 dni-1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-3lat	powyżej 3 lat
Aktywa wrażliwe na zmianę oprocentowania	732 250	143 991	233 430	338 423	395	3 004	10 878	1 623	506
Pasywa wrażliwe na zmianę oprocentowania	622 134	228 702	193 127	45 355	51 849	58 005	45 096	0	0

Na dzień 31.12.2017r. obliczono potencjalną zmianę wyniku finansowego (w tym annualizowanego wyniku odsetkowego) dla szokowego spadku lub wzrostu stóp procentowych (zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez Bank – wzrost i spadek o 2 p.p.). Przy sytuacji szokowej zakładając spadek stóp procentowych o 2,00 pp. może w skali 12 miesięcy zmniejszyć wyniki Banku o 2 554 tys. zł, gdzie stosunek zmiany stanowi 10,55% annualizowanego wyniku odsetkowego.

XVII Ekspozycje na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449

Nie dotyczy Banku.

XVIII Polityka Wynagradzania – art. 450

W związku z wejściem w życie z dniem 01 maja 2017r. Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach z dnia 6 marca 2017r., Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju w 2017 roku na mocy Uchwały Rady Nadzorczej nr 32/04/2017 wprowadził dostosowaną do ww. rozporządzenia „Politykę wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju” tym samym zastąpił dotychczas obowiązujący dokument „Ogólne zasady polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju”. Na mocy Uchwały Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju nr 56/08/2017 z dnia 10.08.2017 roku dokonano zmian do przedmiotowej regulacji dotyczących zasad wypłaty zmiennych składników wynagrodzenia.

Obowiązująca na datę sporządzenia niniejszej Informacji Polityka wynagrodzeń wspiera:

- a) prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem i nie zachęca do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą akceptowalny ogólny poziom ryzyka,
- b) realizację strategii zarządzania Bankiem i strategii zarządzania ryzykiem oraz ogranicza konflikt interesów.

W 2017 roku Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia polityki wynagrodzeń co najmniej jeden raz.

W Banku nie powołano komitetu ds. wynagrodzeń ze względu na skalę prowadzonej przez Bank działalności oraz nie korzystano z konsultanta zewnętrznego przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń.

Zgodnie z przyjętą „Polityką wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju”, zostali zidentyfikowani pracownicy o których mowa w art. 9ca ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do kryteriów jakościowych. Z uwagi na rozmiar prowadzonej działalności, Bank nie brał pod uwagę kryteriów ilościowych, o których mowa w art. 4 niniejszego Rozporządzenia, uzasadniając tym samym brak stanowisk, które spełniałyby którykolwiek z kryteriów.

Przedmiotowa Polityka określa zasady wynagradzania i wypłaty wynagrodzeń dla osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku (zwanych dalej stanowiskami istotnymi).

Polityka wynagrodzeń obejmuje:

- a) stałe składniki (składniki obligatoryjne), tzn. stawki wynagrodzenia za pracę określonego rodzaju lub na określonym stanowisku, wynikające z umowy o pracę, zależne są od doświadczenia zawodowego i zakresu odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją,

- b) zmienne składniki (składniki fakultatywne), tzn. dodatkowe składniki, które zostały przyznane pracownikowi na mocy przepisów płacowych obowiązujących w Banku, zależne są od równoważnych i dostosowanych do ryzyka wyników oraz innych czynników określonych w niniejszej polityce wynagrodzeń (czynniki jakościowe).

Stałe składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki wynagradzania, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia, przy czym w Banku określono stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia w kwocie nieprzekraczającej 50% w odniesieniu do każdej osoby.

Wysokość przyznanych i wypłacanych zmiennych składników wynagradzania Bank uzależnia od zajmowanego stanowiska pracy oraz sytuacji ekonomiczno–finansowej Banku, która była oceniana na podstawie określonych kryteriów.

Bank zastrzega sobie prawo nieprzyznania zmiennego składnika wynagrodzenia lub odmowy wypłaty części nierozliczonej zmiennego składnika wynagrodzenia w przypadku znacznego pogorszenia się sytuacji ekonomiczno – finansowej Banku.

W przypadku, gdy wysokość zmiennych składników wynagrodzenia pracownika zależy od wyników, podstawą do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia jest ocena wyników danego pracownika, jednostki organizacyjnej, w której pracownik pracuje oraz wyników Banku w obszarze odpowiedzialności tej osoby, z uwzględnieniem wyników całego Banku.

Przy ocenie indywidualnych wyników bierze się pod uwagę kryteria finansowe i niefinansowe.

Ocena efektów pracy osób zajmujących stanowiska istotne poza osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku pełniącymi funkcje kontrolne, związane z zarządzaniem ryzykiem, zachowaniem zgodności działania z przepisami prawa oraz audytu wewnętrznego, dokonuje się w oparciu o parametry finansowe osiągnięte przez Bank. Ocena efektów pracy obejmuje następujące parametry i wskaźniki:

- wynik finansowy brutto,
- wysokość funduszy własnych,
- wielkość obligi kredytowego w sytuacji nieregularnej (wartość brutto),
- wskaźnik płynności LCR.

Ocenie podlega stopień wykonania powyższych wskaźników w odniesieniu do Planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie oraz w stosunku do założeń przyjętych w Strategii działania na dany okres. Zmienne składniki są przyznawane w przypadku, gdy w każdym z ostatnich 3 lat Plan w zakresie przedmiotowych wskaźników był zrealizowany co najmniej w 85%.

Ocena efektów pracy osób zajmujących stanowiska istotne, ale będącymi osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku pełniącymi funkcje kontrolne, związane z zarządzaniem ryzykiem, zachowaniem zgodności działania z przepisami prawa oraz audytu wewnętrznego, dokonuje się w oparciu o realizację celów na poszczególnych stanowiskach.

Dodatkowo Bank przyjął zasady oceny efektów pracy wszystkich osób zajmujących stanowiska istotne w oparciu o kryteria niefinansowe.

Kryteria niefinansowe oceny **Członków Zarządu** przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to:

- a. Uzyskane absolutorium w okresie oceny,
- b. Pozytywna ocena rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa ustawy Prawo bankowe,

Oceny efektów pracy Członków Zarządu, dokonuje Rada Nadzorcza.

Kryteria niefinansowe pracowników nie będących członkami Zarządu zostały szczegółowo określone w **załączniku** do Polityki. Oceny efektów pracy dokonuje Prezes Zarządu na etapie przyznawania zmiennego składnika wynagrodzeń jakim jest premia uznaniowa o charakterze motywacyjnym.

Zmienne składniki wynagrodzenia są rozliczane i wypłacane w sposób przejrzysty, zapewniający efektywną realizację polityki wynagrodzeń; regulaminu pracy, regulaminu wynagradzania, umowy o pracę lub innej umowy stanowiącej podstawę sprawowania funkcji, oraz sformułowane w sposób uniemożliwiający unikanie obowiązków wynikających z polityki wynagrodzeń.

Kwota wypłaty zmiennych składników wynagradzania osobom zajmującym stanowiska kierownicze może być wypłacana jednorazowo i nie wymaga zgody Rady Nadzorczej (nie dotyczy członków Zarządu) tylko w przypadku kiedy część wynagrodzenia zmiennego jest niższa niż 30% najwyższego miesięcznego zasadniczego wynagrodzenia brutto wypłaconego w Banku w roku podlegającym ocenie.

W sytuacji kiedy część wynagrodzenia zmiennego jest wyższa niż 30% najwyższego miesięcznego zasadniczego wynagrodzenia brutto wypłaconego w Banku w roku podlegającym ocenie wówczas stosuje się zasadę odroczenia.

W przypadku kiedy część miesięcznego wynagrodzenia zmiennego jest wyższa niż 30% najwyższego miesięcznego zasadniczego wynagrodzenia brutto wypłaconego w Banku w roku podlegającym ocenie Bank należne zmienne składniki wynagrodzenia dzieli na dwie części wg poniższego schematu:

- a) 60% należnej kwoty wypłaci w formie pieniężnej, niezwłocznie po jej przyznaniu;
- b) 40% należnej kwoty zostanie odroczone i zdeponowane na „indywidualnym koncie” każdej osoby zajmującej stanowisko kierownicze w Banku;
- c) wypłata części odroczonej następuje w dwóch równych kwotach, corocznie z dołu w terminie do 6 miesięcy po zakończeniu trzyletniego okresu oceny efektów pracy z uwzględnieniem zapisów pkt. d) i e);
- d) Bank może ograniczyć lub wstrzymać wypłatę odroczonej części zmiennych składników wynagradzania w przypadku istotnego pogorszenia się sytuacji Banku lub negatywnej indywidualnej oceny wyników pracownika.
- e) Bank nie wypłaci również odroczonej części zmiennego składnika wynagrodzenia, jeśli pracownik:
 - uczestniczył w działaniach, których wynikiem były znaczne straty banku lub był odpowiedzialny za takie działania,
 - nie spełnił i nie daje gwarancji spełniania odpowiednich standardów dotyczących rękojmi bezpiecznego i ostrożnego zarządzania bankiem.

Odchylenie od planu na dany miesiąc zgodnie z wielkościami zawartymi w Planie Finansowym w wysokości 15% któregośkolwiek ze wskaźników i parametrów uznawanych za parametry finansowe oceny, skutkuje brakiem uruchomienia kwartalnej premii uznaniowej dla osób zajmujących stanowiska istotne, ale nie będącymi osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku, pełniącymi funkcje kontrolne związane z zarządzaniem ryzykiem, zachowaniem zgodności działania z przepisami prawa oraz audytu wewnętrznego.

Nie wykonanie celów na poszczególnych stanowiskach oraz niespełnienie kryteriów niefinansowych osób zajmujących stanowiska istotne, ale będącymi osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku, pełniącymi funkcje kontrolne, związane z zarządzaniem ryzykiem, zachowaniem zgodności działania z przepisami prawa oraz audytu wewnętrznego, skutkuje brakiem uruchomienia premii uznaniowej.

Przez istotne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku rozumie się:

- a) spadek wyniku finansowego o co najmniej 20% w stosunku do zaplanowanego wyniku finansowego w Programie postępowania naprawczego,
- b) spadek funduszy własnych o 500 tys. zł w stosunku Planu postępowania naprawczego,

Wypłata części zmiennej wynagrodzenia dla pracowników, którzy rozwiązują umowę z Bankiem lub przestają pełnić funkcje kierownicze, może nastąpić w przypadku spełnienia wszystkich zasad określonych w Polityce wynagradzania.

Bank nie stosuje polityki odroczenia płatności i wynagrodzenia w postaci nabywania uprawnień do papierów wartościowych, a także innych świadczeń niepieniężnych.

Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na działalność Banku z podziałem na wynagrodzenia stałe i zmienne, ze wskazaniem liczby osób je pobierających, przedstawia tabela nr 16.

Tabela 16 - Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na działalność Banku z podziałem na wynagrodzenia stałe i zmienne w tys. zł.

<i>Rodzaj wynagrodzenia</i>	<i>Zarząd Banku</i>	<i>Ilość osób</i>	<i>Pozostałe osoby, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na działalność Banku</i>	<i>Ilość osób</i>
<i>Wynagrodzenie stałe</i>	582 tys. zł	5²	387,45 tys. zł	8
<i>Wynagrodzenie zmienne</i>	-	5	21,45 tys. zł	7

² W kwietniu 2017r. zmienił się skład osobowy Zarządu Banku, w związku z czym w ilości osób uwzględnia się również Członka Zarządu, który pełnił funkcję do kwietnia 2017r.

Odprawy	-	-	-	-
Najwyższa wypłata odprawy	-	-	-	-

W 2017 roku w Banku żadna z osób nie otrzymała wynagrodzenia:

- 1) w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym,
- 2) w wysokości w przedziale między 1 mln EUR, a 5 mln EUR,
- 3) w wysokości wyższej niż 5 mln EUR.

XIX Dźwignia finansowa– art. 451

Zgodnie z postanowieniami art. 451 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. oraz mając na uwadze treść Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15 lutego 2016r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji zgodnie z Rozporządzeniem, Bank ujawnia dane dotyczące wskaźnika dźwigni w **załączniku nr 4** do niniejszego dokumentu wg wzoru określonego w Załączniku nr I do Rozporządzenia 2016/200.

Poziom wskaźnika dźwigni rozumianego jako stosunek kapitału Tier1 do sumy wartości bilansowej netto ekspozycji bilansowych i wartości ekspozycji pozabilansowych po uwzględnieniu współczynnika konwersji kredytowej, z wyłączeniem pozycji pomniejszających fundusze, na koniec roku obrachunkowego wyniósł (zgodnie z art. 449 ust.1 Rozporządzenia):

- a) według w pełni wprowadzonej definicji Kapitału Tier1– **4,54%**
- b) według definicji przejściowej Kapitału Tier1– **4,52%**.

Bank oblicza i raportuje w sprawozdawczości obowiązkowej wskaźnik dźwigni na koniec każdego kwartału kalendarzowego.

Przy obecnie przyjętych założeniach i biorąc pod uwagę coroczną ocenę istotności rodzajów ryzyka, Bank ocenia ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako ryzyko nieistotne. Nie opracowano więc odrębnych procedur w tym zakresie. Zasady zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni ujęte są w procedurze wewnętrznej „Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej”, a jeżeli chodzi o poziom wskaźnika dźwigni, to znajdował się on na bezpiecznym poziomie, przy niewielkich zmianach w okresach kwartalnych – nie jest więc uzasadniony opis czynników wpływających na zmiany jego wielkości.

XX Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452

Nie dotyczy Banku.

XXI Stosowanie technik ograniczania ryzyka kredytowego – art. 453

W działalności kredytowej Bank w celu mitygowania poziomu ryzyka stosuje powszechnie przyjęte w praktyce bankowej zabezpieczenia, jak i tzw. techniki ograniczania ryzyka kredytowego umożliwiające:

- **pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych** oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. 2008 Nr 235 poz. 1589 z późn. zm.),
- **redukcję wymogu na ryzyko kredytowe** - stosując się do wymagań dotyczących banków wykorzystujących metodę standardową wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego z uwzględnieniem metody uproszczonej ujmowania zabezpieczeń.

Bank w stosunku do swoich wierzycieli stosuje różne formy zabezpieczenia wymienione w katalogu zabezpieczeń zawartym w wewnętrznej instrukcji prawnych form zabezpieczenia wierzycieli, jak i w dedykowanych danym obszarom biznesowym procedurach produktowych, spełniające kryteria ustalone w Rozporządzeniu 575/2013 UE oraz obowiązujących wytycznych Komisji Nadzoru Finansowego w tym zasad określonych umożliwiające Bankowi zmniejszenie wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Do najczęściej wymaganych i przyjmowanych zabezpieczeń Bank zalicza:

- ✓ hipotekę na nieruchomości mieszkalnej lub komercyjnej,
- ✓ zastaw rejestrowy / ustawowy,
- ✓ przewłaszczenie,
- ✓ kaucję,
- ✓ gwarancję,
- ✓ gwarancje w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis (PLD) wystawionej przez Bank BGK – ochrona kredytowa nierzeczywista,
- ✓ gwarancje BGK z regwarancją EFI w ramach programu COSME (PLG COSME),
- ✓ poręczenie,
- ✓ weksel,
- ✓ akt notarialny, w którym Dłużnik poddaje się egzekucji,
- ✓ przelew praw z umów ubezpieczeniowych,
- ✓ przelew (cesja) wierzycielności na zabezpieczenie,
- ✓ pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym.

W celu zmniejszenia ekspozycji Banku na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu prawnego zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.

Bank na dzień 31.12.2017r. stosował następujące techniki redukcji ryzyka kredytowego (możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego): kaucja i gwarancje w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis (PLD) wystawionej przez Bank BGK (w tym gwarancje „de minimis” i gwarancja BGK z re gwarancją EFI w ramach programu COSME (PLG COSME)).

Bank nie stosuje transakcji na instrumentach pochodnych.

Mając na uwadze ograniczenie koncentracji ryzyka kredytowego wynikającego z zaangażowania w poszczególne grupy podmiotów, produktów, branż, zabezpieczeń, Bank monitoruje w trybie miesięcznym poziom wykorzystania limitów ograniczających nadmierną koncentrację portfela kredytowego.

Bank ogranicza zaangażowanie w pojedynczy podmiot lub grupę podmiotów powiązanych poprzez wyznaczenie, zatwierdzonego przez Zarząd Banku limitu koncentracji wobec klienta lub grupy podmiotów powiązanych.

Bank monitoruje zaangażowania pod kątem przekroczenia 10% funduszy własnych Banku w stosunku do jednego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych i kontroluje określony przepisami Rozporządzenia i ustawy Prawo bankowe limit koncentracji zaangażowań w stosunku do jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych w wysokości 25% uznanego kapitału.

W celu kontroli i ograniczania ryzyka koncentracji wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów tej samej branży, Bank monitoruje i kontroluje branże poprzez ustanowienie limitów zaangażowania na poszczególne branże, stosownie do związanego z nimi ryzyka.

W ramach kontroli ryzyka koncentracji wynikającego z zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia, Bank ustanawia i monitoruje limity zaangażowania na ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie.

Bank kwartalnie dokonuje szczegółowej analizy ryzyka kredytowego w formie Arkuszy monitorowania ryzyka kredytowego, które są sporządzane w ramach Raportu z realizacji polityki zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku.

XXII Stosowanie technik zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454

Nie dotyczy Banku.

XXIII Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455

Nie dotyczy Banku.

XXIV Ujawnianie zgodnie z art. 111a ust.4 Prawa bankowego

Opis systemu zarządzania ryzykiem w Banku zawiera rozdział III lit. b, c, d, niniejszych Ujawnień.

Schemat zarządzania ryzykiem w Banku stanowi załącznik nr 2 do niniejszych Ujawnień.

W Banku funkcjonuje system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej w sposób zapewniający zarządzanie w Banku na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach:

- 1) Pierwszy poziom – operacyjne zarządzanie ryzykiem w Banku powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank,
- 2) Drugi poziom:
 - a) Zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem, o którym mowa w pkt. 1,
 - b) Działalność komórki ds. ryzyka braku zgodności,
- 3) Trzeci poziom – audyt wewnętrzny.

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej - stanowi on część systemu zarządzania, o którym mówi art. 9 ustawy Prawo bankowe.

Bank projektując system zarządzania zapewnia uzyskiwanie następujących celów systemu kontroli wewnętrznej:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

System kontroli wewnętrznej w Banku jest zaprojektowany i wdrożony tak, aby osiągnąć jego adekwatność i skuteczność, zapewniając:

- 1) prawidłowość procedur administracyjnych i księgowych, a także wiarygodną sprawozdawczość finansową oraz rzetelne raportowanie wewnętrzne i zewnętrzne,
- 2) zgodność działania z przepisami prawa oraz rekomendacjami nadzorczymi, a także regulacjami wewnętrznymi, w tym dotyczącymi zarządzania ryzykiem.

Rada Nadzorcza:

1. Do obowiązków Rady Nadzorczej należy nadzór nad wprowadzeniem systemu kontroli wewnętrznej.
2. W ramach nadzoru nad działalnością banku Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki do spraw zgodności, komórki audytu wewnętrznego, Zarządu Banku.
3. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego.
4. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza:
 - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 2) zatwierdza politykę zgodności Banku;
 - 3) najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

Zarząd:

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, i stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, komórkę do spraw zgodności i komórkę audytu wewnętrznego oraz zapewnia niezależność komórki audytu wewnętrznego oraz komórki do spraw zgodności oraz środki finansowe.
2. Zarząd Banku zapewnia funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej w podmiotach zależnych, o ile Bank je posiada.
3. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z komórką do spraw zgodności, komórką audytu wewnętrznego, a także dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
5. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych:
 - 1) Zarząd Banku odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
 - 2) Zarząd Banku odpowiada za opracowanie polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej raportów w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
 - 3) Polityka zgodności zawiera podstawowe zasady zapewniania zgodności działania banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi przez wszystkich pracowników Banku, w tym podstawowe zasady zapewnienia zgodności na pierwszym i drugim poziomie funkcjonującego w Banku systemu kontroli wewnętrznej oraz wyjaśnia główne elementy procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu polityki zgodności, Zarząd podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.

Rada Nadzorcza dokonała rocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej za 2017r., w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki ds. braku zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego. Oceny dokonano z uwzględnieniem opinii Komitetu Audytu.

Rada Nadzorcza dokonała także rocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem w Banku za 2017 rok.

Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń zawarto w rozdziale XVIII niniejszych Ujawnień.

W Banku nie działa komitet do spraw wynagrodzeń w rozumieniu art. 9cb ust.1 ustawy Prawo bankowe z uwagi na to, że Bank nie jest bankiem istotnym w rozumieniu art. 4 ust.1, pkt. 35 ustawy Prawo bankowe.

Członkowie Zarządu Banku i członkowie Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną z zakresu wiedzy, umiejętności i doświadczenia odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków, dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej Banku oraz przez Radę Nadzorczą Banku w zakresie członków Zarządu Banku. Ocena ma charakter uprzedni przed powołaniem oraz następczy w trakcie pełnienia funkcji. Wszyscy członkowie Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej zgodnie z dokonaną za 2017 rok oceną spełniającą wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

XXV Ujawnianie informacji z zakresu płynności wymaganych Rekomendacją P KNF

a. Rola i zakres odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych.

1. Proces zarządzania ryzykiem płynności i ryzykiem finansowania jest zintegrowany z ogólnym procesem zarządzania ryzykiem w Banku i zapewnia możliwość przeprowadzenia kompleksowej oceny adekwatności zasobów płynności.
2. Podział funkcji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania uwzględnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka (operacyjna działalność rynkowa) od funkcji niezależnej oceny i kontroli ryzyka. Powyższa zasada jest na dzień sporządzenia niniejszych Ujawnień realizowana przez oddzielenie zadań komórki zarządzania ryzykami od komórek biznesowych i operacyjnych. Podział ten nie oznacza jednoczesnego zdjęcia odpowiedzialności z jednostek biznesowych i operacyjnych za podejmowane ryzyko. Decyzje skutkujące powstaniem ekspozycji na ryzyko płynności są wynikiem działalności tych jednostek. Jednocześnie Bank zapewnia, aby członkowie Zarządu oraz odpowiedni pracownicy posiadali właściwe kompetencje.
3. Szczegółowy zakres odpowiedzialności w zarządzaniu płynnością określa procedura wewnętrzna „Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju”.

Prezes Zarządu – pełni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności (ryzyko istotne);

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowo-Księgowych – odpowiada za zarządzanie ryzykiem płynności krótkoterminowej;

Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych – odpowiada za zarządzanie ryzykiem płynności śróddziennej;

Funkcjonująca w Banku **komórka ds. zarządzania ryzykami** monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych w zakresie ryzyka płynności oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego.

Podstawowe zadania to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom, komórkom i komitetom Banku informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka płynności oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w tym zakresie.

Powołany w Banku **Komitet zarządzania ryzykami** ma charakter opiniodawczy dla Zarządu Banku; opiniuje m.in. w zakresie: oceny efektów systemu zarządzania ryzykiem płynności w Banku.

Pracownicy komórek organizacyjnych – w ramach I poziomu zarządzania ryzykiem płynności tj.: pracownicy pionu handlowego (kasy, skarbiec, bankomaty), oraz pracownicy pionu finansowo-księgowego (księgowanie wolnych środków, utrzymywanie rezerwy obowiązkowej), których głównym celem jest realizacja zadań rynkowych wyznaczonych przez Zarząd Banku. Ich rolą w zakresie zarządzania ryzykiem jest uwzględnienie aspektów ryzyka płynności przy podejmowaniu decyzji biznesowych.

4. Zarząd i Rada Nadzorcza informowani są o ekspozycji Banku na ryzyko płynności w cyklach miesięcznych.

5. Za stworzenie i zorganizowanie prawidłowego procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz jego skuteczność, w tym za wdrożenie i aktualizowanie zasad polityki oraz procedur zarządzania tym ryzykiem, odpowiedzialny jest Zarząd Banku.

b. Zasady prowadzenia działalności w zakresie pozyskiwania finansowania.

Płynność finansowa Banku jest kształtowana głównie przez bazę depozytową i depozyty jednostek samorządu terytorialnego oraz alokację nadwyżki finansowej po stronie aktywnej. Bank zakłada systematyczny wzrost poziomu środków pozyskiwanych od osób prywatnych. Rozwój akcji kredytowej uzależniony jest bowiem ściśle od poziomu stabilnych źródeł finansowania w Banku.

Bank w swoich założeniach strategicznych uwzględnia wyzwania wynikające z modelowania bilansu pod względem konieczności dostosowania się do unijnych wymogów płynnościowych LCR³ i NSFR, a także możliwości wykorzystania mechanizmów wsparcia płynnościowego w nowej formule systemu ochrony zrzeczenia⁴. Przebudowa bilansu z pewnością nie pozostanie bez wpływu na koszt finansowania aktywów i tym samym na pozycję konkurencyjną Banku. W Banku (jak również w większości polskich banków) przeważają krótkoterminowe pasywa, a nowa norma płynności strukturalnej kładzie duży nacisk na pokrywanie aktywów niepłynnych środkami długoterminowymi. Bank będzie kontynuować działania w kierunku m.in.: pozyskania stabilnych źródeł finansowania, pozyskiwania pasywów z niższymi wagami odpływów, budowy stałych relacji z klientami w tym budowania oferty dla klienta umożliwiającej posiadanie kilku (oprócz kredytu i rachunku) produktów bankowych, utrzymywania bufora aktywów o wysokiej płynności w odpowiedniej wysokości do szacowanych wypływów.

Bank, jako członek zrzeczenia, nie posiada dostępu do banku centralnego, a w zarządzaniu płynnością bank zrzeczający (jako jednostka centralna) odgrywa rolę równoważną bankowi centralnemu. Stąd polityka w zakresie zarządzania płynnością jest wspomagana umową zrzeczeniową obejmującą w szczególności utrzymywanie rezerwy obowiązkowej za banki spółdzielcze, finansowanie banków spółdzielczych w ciągu dnia operacyjnego poprzez zagospodarowywanie nadwyżek środków finansowych banków spółdzielczych poprzez przyjmowanie depozytów, sprzedaż bankom spółdzielczym bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych zakupionych na rynku międzybankowym, udzielanie bankom spółdzielczym lokat, kredytów i pożyczek, poręczeń i gwarancji bankowych i pożyczek podporządkowanych, administrowanie środkami zgromadzonymi na Funduszach Pomocowych, których zasady tworzenia określają oddzielne przepisy.

³ W dniu 1 października 2015 r. weszło w życie Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r., które wskazuje, że banki zobowiązane są do utrzymywania wskaźnika pokrycia wypływów netto (wskaźnika LCR) na poziomie: 70% od dnia 01.01.2016 r., 80% od dnia 01.01.2017 r., 100% od dnia 01.01.2018 r.

⁴ Umowa SOZ wprowadza mechanizmy pomocowe, a w tym depozyt obowiązkowy/minimum depozytowe, które stanowią podstawę mechanizmu zapewniającego utrzymanie płynności uczestników systemu ochrony.

Z uwagi na fakt, że Bank nie przystąpił jeszcze do systemu ochrony, w okresie przejściowym stosować będzie indywidualne relacje w zakresie zarządzania płynnością z bankiem zrzeszającym oraz innymi uczestnikami rynku finansowego.

Głównym celem Banku w obszarze płynności jest utrzymanie stabilnej pozycji płynnościowej w okresie przejściowym, tj. do czasu przystąpienia do SOZ BPS, poprzez utrzymanie bezpiecznego poziomu nadwyżki aktywów płynnych (bufora) zapewniającego pokrycie potencjalnego wzmożonego odpływu środków depozytowych.

Przeprowadzona analiza potencjalnych zagrożeń dla obszaru płynności wykazała, że Bank posiada znacznie więcej aktywów o wysokiej płynności niż wynika to z przepisów prawa. Znacząca większość aktywów o wysokiej płynności to bony pieniężne NBP oraz obligacje skarbowe, a dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż te instrumenty finansowe podlegają stosunkowo nieznacznym wahaniom cen. Przewidywane odpływy gotówki w terminie 30 dni w stosunku do skali prowadzonej działalności są nieznaczące.

Zarząd Banku systematycznie monitoruje bieżącą i prognozowaną sytuację płynnościową Banku.

Bank w przypadku wzrostu zapotrzebowania na środki płynne, może skorzystać z przyznanego w banku zrzeszającym **kredytu stabilizacyjnego** (w kwocie zbliżonej do zablokowanego w BPS depozytu obowiązkowego), co w ocenie Banku zapewnia swobodny i natychmiastowy dostęp do dodatkowych środków, gdy tylko zaistnieje taka potrzeba.

Ponadto w ramach obowiązujących zasad zawierania transakcji lokacyjno-depozytowych oraz zakupu dłużnych papierów wartościowych z Bankiem Zrzeszającym Bank weryfikuje warunki kupna/sprzedaży dostępnych papierów wartościowych. Dotychczas prowadzone analizy sytuacji płynnościowej Banku w kontekście dostępnych jak i możliwych do uruchomienia dodatkowych środków w sytuacji skrajnej potwierdziły zasadność przyjętych w stress testach założeń.

Zarządzanie płynnością krótkoterminową opiera się na monitorowaniu i planowaniu krótkoterminowych wpływów i wypływów, zawieraniu krótkoterminowych operacji na rynku finansowym oraz budowaniu nadwyżki płynności, w której skład wchodzi aktywa wysokopłynne stanowiące rezerwę potencjalnych wypływów środków z Banku. W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystane przez Bank, jako źródło środków płynnych. Nadwyżka płynności w Banku składa się z następujących pozycji, wykazanych w tabeli nr 17:

Tabela 17 – Nadwyżka płynności w Banku

<i>Część podstawowa</i>	Część uzupełniająca:
<i>- gotówkę w kasach i skarbcu (z wyłączeniem gotówki utrzymywanej w związku z codzienną działalnością),</i>	- lokaty na rynku międzybankowym z terminem powyżej 7 dni do 1 miesiąca

- rachunki bieżące złotowe i walutowe w Banku Zrzeszającym (z wyłączeniem rezerwy obowiązkowej),	- inne nieobciążone instrumenty finansowe pozyskiwane na hurtowym rynku finansowym z terminem powyżej 7 dni do 1 miesiąca, w tym m.in. obligacje komunalne, certyfikaty depozytowe (spełniające warunki NBP)
- lokaty typu O/N,	- kredyt lombardowy z NBP
- lokaty złotowe i walutowe z terminem zapadalności do 7 dni	
- lokaty złotowe i walutowe z terminem zapadalności powyżej 7 dni z możliwością zerwania przed terminem zapadalności depozytów	
- pozostałe należności od podmiotów regulowanych z terminem zapadalności do 7 dni	
- instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w ciągu 7 dni (np. bony pieniężne, bony skarbowe, obligacje skarbowe, na które istnieje płynny rynek wtórny)	
- dodatnia różnica między wartością salda rezerwy obowiązkowej na dzień sprawozdawczy a wartością salda rezerwy obowiązkowej	
- niewykorzystaną część limitu kredytu w rachunku bieżącym (limit debetowy) w Banku Zrzeszającym lub inne otrzymane zobowiązanie pozabilansowe, z którego Bank może efektywnie otrzymać środki na własne konto w terminie do 2 dni roboczych od dnia podjęcia decyzji o wykorzystaniu uprawnienia	
kredyt stabilizacyjny (uruchomienie środków w ramach przyznanego kredytu)	

c. Zakres informacji ilościowych dotyczących pozycji płynności Banku.

Poziom ekspozycji Banku na ryzyko płynności jest obowiązującym systemem limitów zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych.

Limity zewnętrzne to:

1) nadzorcze miary płynności obejmujące:

- miary płynności krótkoterminowej (luka płynności krótkoterminowej, współczynnik płynności krótkoterminowej),
- miary płynności długoterminowej (współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi, współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi);

2) miary płynności wprowadzone Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 wraz z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) nr 2015/61 obejmujące:

- wskaźnik płynności krótkoterminowej (LCR), wyznaczany od dnia 01.10.2015r.:

- 70% od 01 stycznia 2016r.,
- 80% od 01 stycznia 2017r.,
- 100% od 01 stycznia 2018r.,

- b) wskaźnik stabilnego finansowania (NSFR), mający określić stosunek pozycji zapewniających stabilne finansowanie do pozycji wymagających stabilnego finansowania, będący obecnie w fazie testów i kalibracji, i dla którego aktualnie zakłada się, iż od dnia 01.01.2018r. ma osiągnąć minimum 100%.

System limitów w zakresie ryzyka płynności i monitoring ich wykorzystania obejmujący m.in. zasady informowania organów Banku o niedotrzymaniu wartości granicznych i przekroczeniach, określony jest w regulacjach wewnętrznych Banku.

Wskaźniki dotyczące ryzyka płynności znajdują się w Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu, dotyczącym informacji na temat ogólnego profilu ryzyka Banku.

Ponadto w **Tabeli nr 18** zaprezentowano urealnioną lukę płynności, w **Tabeli nr 19** – kalkulację nadzorczych miar płynności, w **Tabeli nr 20** – poziom wskaźnika LCR w Banku wg stanu na dzień 31.12.2017r.

Tabela 18 - Urealniona luka płynności na 31.12.2017r.

													(tys. zł)
Lp	Wyszczególnienie	SUMA	A'vista	> 24 h <= 7 dni	> 7 dni <= 1 m-ca	> 1 m-ca <= 3 m-cy	> 3 m-cy <= 6 m-cy	> 6 m-cy <= 1 rok	> 1 rok <= 2 lata	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat
	AKTYWA BILANSOWE	748 666	17 310	210 389	38 948	12 349	13 479	28 526	62 377	95 421	64 944	23 008	181 915
I.	Kasa	14 502	14 502	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Należności od Banku Centralnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III.	Należności od podmiotów finansowych	102 455	2 146	0	22 229	0	0	0	0	0	0	0	78 080
IV.	Należności od podmiotów niefinansowych	351 900	662	723	11 439	11 724	12 591	25 128	47 429	81 461	57 144	21 788	81 812
V.	Należności od podmiotów sektora rządowego i samorządowego	25 057	0	0	240	625	887	2 387	4 282	7 616	7 800	1 220	0
VI.	Papiery wartościowe - wg. wartości bilansowej	232 727	0	209 666	5 040	0	0	1 011	10 666	6 344	0	0	0
VII.	Aktywa trwałe - wg. wartości bilansowej	16 098	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16 098
VIII.	Pozostałe aktywa - wg. wartości bilansowej	5 925	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5 925
	ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	55 677	55 677	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I.	Zobowiązania pozabilansowe otrzymane o charakterze finansowym	55 677	55 677	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Zobowiązania pozabilansowe otrzymane o charakterze gwarancyjnym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	PASYWA BILANSOWE	748 666	136 098	678	3 497	13 585	8 210	11 614	10 307	48	0	29	564 601
I.	Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	231	0	46	93	92	0	0	0	0	0	0	0
III.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	495 658	28 994	632	3 404	6 776	8 210	9 478	307	48	0	29	437 780
IV.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora rządowego i samorządowego	198 521	107 104	0	0	0	0	6	0	0	0	0	91 410
V.	Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VI.	Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VII.	Pozostałe pasywa	1 197	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 197
VIII.	Rezerwy	3 716	0	0	0	3 716	0	0	0	0	0	0	0
IX.	Fundusze własne oraz zobowiązania podporządkowane	47 213	0	0	0	3 000	0	0	10 000	0	0	0	34 213
X.	Wynik (zysk/strata) w trakcie zatwierdzania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
XI.	Wynik (zysk/strata) roku bieżącego	2 130	0	0	0	0	0	2 130	0	0	0	0	0
	ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	31 592	29 897	0	1 695	0	0	0	0	0	0	0	0
I.	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze finansowym	29 897	29 897	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym	1 695	0	0	1 695	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wskaźniki płynności												
1.	Luka		-93 008	209 711	33 756	-1 236	5 269	16 912	52 070	95 372	64 944	22 980	-382 686
2.	Luka skumulowana		-93 008	116 703	150 459	149 223	154 492	171 404	223 474	318 847	383 791	406 771	24 085
3.	Wskaźnik płynności		0,44	310,28	7,50	0,91	1,64	2,46	6,05	1 976,79	-	806,71	0,32
4.	Wskaźnik płynności skumulowany		0,44	1,70	1,88	1,80	1,80	1,83	2,04	2,48	2,78	2,89	1,03

Tabela 19 - Kalkulacja nadzorczych miar płynności na dzień sprawozdawczy wg stanu na 31.12.2017r.

AKTYWA		w tys. zł
A1	Podstawowa rezerwa płynności	314 471
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	32
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym	98 554
A4	Aktywa o ograniczonej płynności	376 704

A5 Aktywa nie płynne		26 102
PASYWA		w tys. zł
B1 Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta		38 270
B2 Środki obce stabilne		488 895
B3 Pozostałe zobowiązania na hurtowym rynku finansowym		-
B4 Pozostałe zobowiązania		2 255
B5 Środki obce niestabilne		226 425
MIARY PŁYNNOŚCI		
	Wartość minimalna	Wartość
M1 Luka płynności krótkoterminowej ((A1 + A2) - B5)	0	88 079
M2 Współczynnik płynności krótkoterminowej ((A1 + A2) / B5)	1	1,39
M3 Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi (B1 / A5)	1	1,47
M4 Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi ((B1 + B2) / (A5 + A4))	1	1,31

Nadzorcze miary płynności w Banku na 31.12.2017r. kształtowały się na poziomie powyżej obowiązujących norm ostrożnościowych.

Tabela 20 – Poziom wskaźnika LCR wg stanu na dzień 31.12.2017r.

Aktywa płynne	Wypływy	Wpływy	Wpływy ograniczone (max. 75% wpływów)	LCR
244 390	120 627	8 198	112 429	2,17

d. Zakres informacji jakościowych umożliwiających uczestnikom rynku ocenę zarządzania ryzykiem płynności.

Celem strategicznym zarządzania płynnością jest utrzymanie płynności we wszystkich horyzontach czasowych, tj. utrzymanie aktywów płynnych na poziomie pozwalającym na pokrycie z nadwyżką pasywów niestabilnych.

Płynność w Banku polega na zapewnieniu zdolności do wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań przez Bank w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia dodatkowych kosztów. Adekwatny poziom płynności, uwzględniający specyfikę prowadzonej działalności, oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, na poziomie zapewniającym pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na te środki ze strony klientów banku (deponenci i kredytobiorcy).

Zarządzanie ryzykiem płynności zapewnia również realizację zapisów w zakresie dotyczącym płynności Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 wraz z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) nr 2015/61 z dnia 10.10.2014r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych.

Budując portfel aktywów płynnych Bank ma na uwadze, aby aktywa tworzące zabezpieczenie przed utratą płynności były odpowiednio zdywersyfikowane. Dywersyfikacja ma duże znaczenie dla zapewnienia zdolności Banku do szybkiego upłynnienia aktywów płynnych bez znacznej utraty wartości wskutek podatności tych aktywów na wspólny czynnik ryzyka.

INFORMACJA NA TEMAT GŁÓWNYCH LIMITÓW OKREŚLAJĄCYCH APETYT NA RYZYKO W BANKU

RYZYO KREDYTOWE	
Udział kredytów dla osób fizycznych w obliżu kredytowym	Max. 20%
Udział kredytów dla podmiotów gospodarczych w obliżu kredytowym	Max. 85%
Udział kredytów dla JST w obliżu kredytowym	Max. 20%
Wskaźnika jakości portfela kredytowego ogółem (nominalnie)	Max. 25%
Wskaźnik jakości portfela kredytowego dla podmiotów gospodarczych	Max. 20%
Wskaźnik jakości portfela kredytowego dla osób fizycznych	Max. 14%
Wskaźnik jakości portfela kredytowego dla JST	0%
DTI dla kredytów z okresem spłaty powyżej 60 m-cy oraz kredyty zabezpieczone hipotecznie ⁵	50% 60%
DTI dla kredytów z okresem spłaty do 60 m-cy ⁶	55% 75%
Udział EKZH ogółem w obliżu kredytowym	Max. 80%
Udział EKZH dla osób fizycznych w obliżu kredytowym	Max. 10%
Udział EKZH dla podmiotów gospodarczych w obliżu kredytowym	Max. 75%
Wskaźnik jakości EKZH ogółem	Max. 22%
LtV dla nieruchomości mieszkalnej ⁷	max 80% od 01.01.2017
LtV dla nieruchomości komercyjnej ⁸	max 75% przy spełnieniu określonych warunków
RYZYO KONCENTRACJI ZAANGAŻOWAŃ	
MAKSYMALNA koncentracja wynikająca z ekspozycji wobec jednego kredytobiorcy oraz grupy podmiotów powiązanych ⁹ :	
Ekspozycja wobec pojedynczego kredytobiorcy oraz grupy	25 % uznanego kapitału

⁵ wskaźnik dotyczący wyliczania zdolności kredytowej

⁶ wskaźnik dotyczący wyliczania zdolności kredytowej

⁷ wskaźnik dla pojedynczej transakcji kredytowej

⁸ wskaźnik dla pojedynczej transakcji kredytowej

⁹ wskaźniki dla pojedynczej transakcji kredytowej lub zaangażowania kredytowego

podmiotów powiązanych	
Ekspozycja wobec podmiotów wymienionych w art. 79 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe	25 % kapitału podstawowego Tier I, o którym mowa w art. 50 Rozp. UE nr 575/2013
Suma dużych ekspozycji o których mowa w art. 392 Rozp. UE nr 575/2013	700% funduszy własnych
MAKSYMALNA koncentracja wynikająca z ekspozycji wobec podmiotów z tej samej branży:	
• Budownictwo • Handel hurtowy i detaliczny • Działalność zw. z obsługą rynku nieruchomości. • Przetwórstwo przemysłowe • Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	• 200% • 300% • 300% • 250% • 200%
MAKSYMALNA koncentracja wynikająca z tego samego rodzaju zabezpieczenia ¹⁰ :	
• hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałe • weksel własny in blanco lub poręczenie według prawa wekslowego • pozostałe formy zabezpieczeń (tu są oświadczenia o poddaniu się egzekucji i pełnomocnictwa do rachunków bankowych)	• 500% • 500% • 650%
RYZYKO BANCASSURANCE	
Maksymalna roczna ilość przypadków odmowy wypłaty świadczeń przez zakład ubezpieczeń	10% (ILOŚĆ NA 100 zawartych umów)
Maksymalna liczba uwzględnionych skarg i reklamacji klientów	10% (ILOŚĆ NA 100 zawartych umów)
Maksymalna ilość przypadków odstąpienia przez Bank od wystąpienia z wnioskiem o wypłatę świadczenia	10% (ILOŚĆ NA 100 zawartych umów)
RYZYKO PŁYNNOŚCI I FINANSOWANIA	
Kluczowe wskaźniki struktury bilansu	
Miara płynności LCR na lata :	
-2017	min.85%
-2018	min.100%

¹⁰ Zgodnie z procedurą analiza odbywa się w okresach rocznych

-2019	min.100%
Maksymalny udział kredytów w aktywach netto	70%
Minimalny udział depozytów stabilnych w aktywach netto	50%
Kluczowe wskaźniki dotyczące źródeł finansowania	
Maksymalny udział dużych depozytów w bazie depozytowej	30%
Maksymalny udział depozytów od innych banków w aktywach netto	10%
RYZIKO STOPY PROCENTOWEJ	
Limit na lukę skumulowaną do wartości bilansowej aktywów (względny współczynnik luki)	max.10%
Limit na stosunek sumy negatywnych zmian dochodów Banku (wynik odsetkowy) do funduszy własnych Banku	max.15%
Limit kredytów zależnych od stopy WIBOR w kredytach wartość nominalna	max.40%
Limit dotyczący wielkości aktywów lub pasywów walutowych / do sumy bilansowej	max.5%
RYZIKO WALUTOWE	
Limit pozycji walutowej całkowitej do funduszy własnych	max. 10%
RYZIKO OPERACYJNE	
Ogólny akceptowalny limit na dany rok	1/10 kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczonego metodą podstawowego wskaźnika BIA.
RYZIKO BRAKU ZGODNOŚCI	
Istotny próg ryzyka braku zgodności	1% w odniesieniu do kosztów działania Banku (max)
RYZIKO BIZNESOWE	
Zrealizowany poziom wyniku odsetkowego wynikający z założonych planów	+/-6%,
Wskaźnik C/I	Max. 65% lub na poziomie zbliżonym do grupy rówieśniczej podobnych Banków +/- 10 %
RYZIKO KAPITAŁOWE	

Współczynnik kapitału Tier1	min.8%
Łączny współczynnik kapitałowy	min.9,25%
Kapitał wewnętrzny/fundusze własne	max. 95%
Wskaźnik dźwigni finansowej	min. 3%
RYZYKO UTRATY REPUTACJI	
Wskaźnik skali odpływu środków (maksymalny odpływ depozytów)	max 20% depozytów ogółem (suma depozytów a'vista i terminowych wszystkich Klientów)

INFORMACJA O STRATEGII, CELACH I STRUKTURZE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Podstawowe założenia Strategii zarządzania ryzykiem określone w Strategii działania Banku(...).

1. Strategicznym celem zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju jest zapewnienie bezpieczeństwa środkom powierzonym przez klientów Banku oraz zapewnienie skutecznego podejmowania decyzji nakierowanych na optymalizację uzyskiwanych dochodów w dłuższym horyzoncie czasowym przy podejmowaniu akceptowalnego poziomu ryzyka.
2. Bank zarządza wszystkimi rodzajami ryzyka, które identyfikuje w swojej działalności, jednocześnie część z nich uznając za istotne. Do podstawowych ryzyk, które podlegają szczególnemu nadzorowi, Bank zalicza:

1) Ryzyka istotne:

- Ryzyko kredytowe (w tym koncentracji),
- Ryzyko operacyjne (w tym modeli, braku zgodności, prawne),
- Ryzyko płynności i finansowania,
- Ryzyko rynkowe rozumiane jako walutowe,
- Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej (w tym bazowe, przeszacowania, opcji klienta),
- Ryzyko biznesowe (w tym ryzyko niedostatecznej efektywności gospodarowania aktywami i pasywami, ryzyko strategiczne),
- Ryzyko kapitałowe, rozumiane jako ryzyko niewypłacalności (w tym ryzyko koncentracji funduszu udziałowego oraz koncentracji dużych udziałów),
- Ryzyko utraty reputacji

Spośród powyższych ryzyk, za ryzyka istotne trudnomierzalne uznaje się:

- Ryzyko strategiczne jako podkategoria ryzyka biznesowego,
- Ryzyko modeli jako podkategoria ryzyka operacyjnego,
- Ryzyko braku zgodności jako podkategoria ryzyka operacyjnego,
- Ryzyko utraty reputacji,

2) Ryzyka nieistotne:

- Ryzyko rezydualne, jako podkategoria ryzyka kredytowego,
- Ryzyko bancassurance, jako podkategoria ryzyka kredytowego,
- Ryzyko transferowe,
- Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

Istota i cel zarządzania ryzykiem

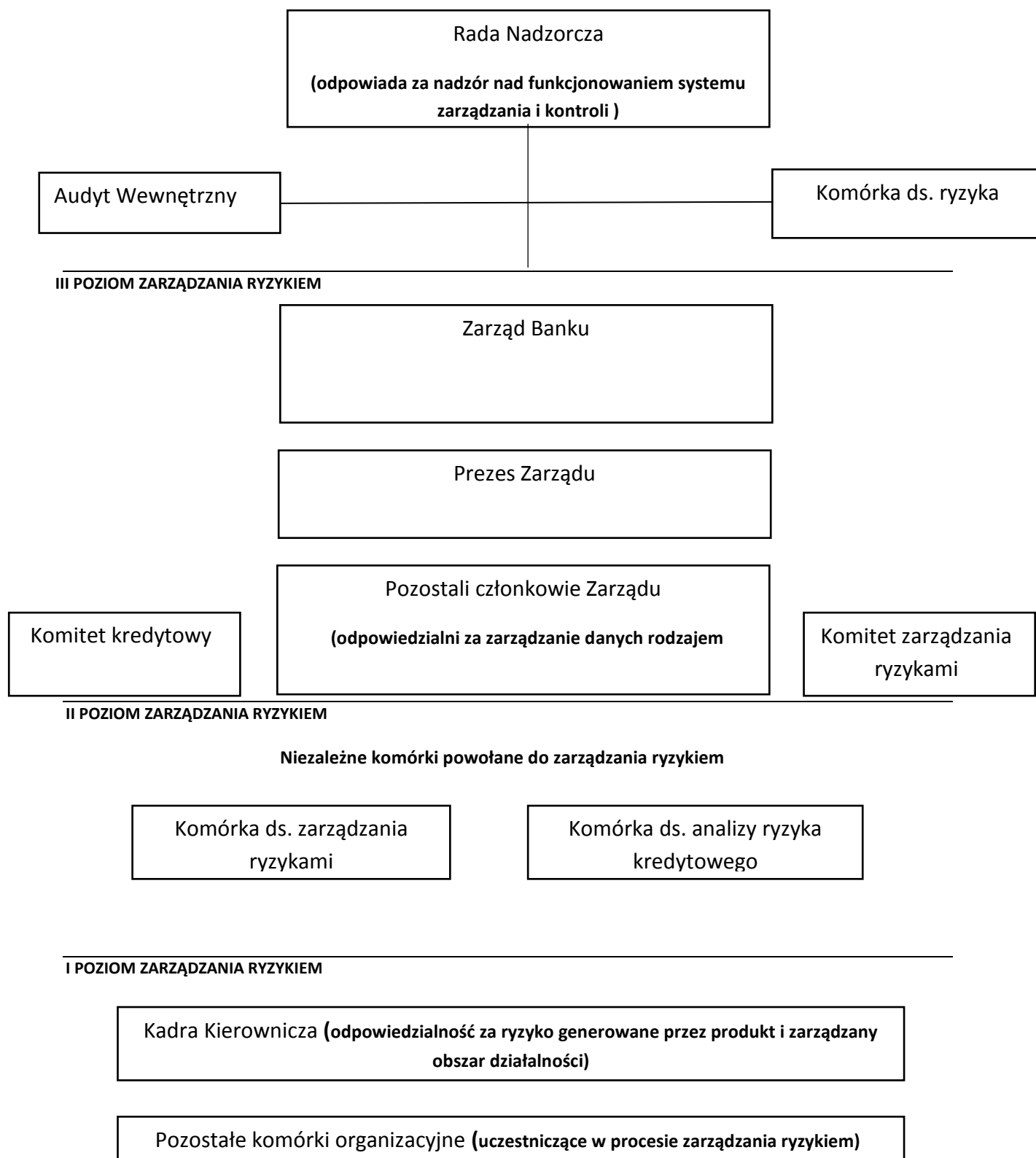
1. Przez zarządzanie ryzykiem należy rozumieć identyfikowanie, pomiar lub szacowanie, monitorowanie i kontrolę wszelkich obszarów działalności mogących narazić Bank na ryzyko. Tak realizowane zarządzanie pozwala na podejmowanie decyzji i realizację działań prowadzących do osiągnięcia akceptowalnego poziomu ryzyka.
Od momentu zatwierdzenia nowej struktury organizacyjnej w dniu 31.03.2017r., nad analizą i monitorowaniem ryzyk bankowych w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju czuwa Komórka ds. zarządzania ryzykami, która poprzez realizację uchwał i rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego, opracowanie strategii, polityk i zasad, stale doskonali proces zarządzania ryzykami bankowymi w celu utrwalenia bezpieczeństwa Banku i powierzonych w nim środków.
2. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:
 - 1) Dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu;
 - 2) Stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki;
 - 3) Monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.
3. Ograniczenie ekspozycji na ryzyko Banku następuje poprzez:
 - 1) Opracowanie przez Zarząd Banku i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku Strategii zawierającej cele strategiczne, umożliwiające ich realizację w zakresie zarządzania ryzykiem bankowym oraz strategii zarządzania adekwatnością kapitałową;
 - 2) Określenie zagrożeń z tytułu ryzyka podejmowanego przez Bank. Analizę profilu poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają poszczególne regulacje Banku;
 - 3) Opracowanie, wdrożenie, przegląd i aktualizację w celu dostosowania do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku metod identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania, kontroli i limitowania ryzyka;
 - 4) Określenie schematu zarządzania ryzykiem w Banku z uwzględnieniem trzech poziomów zarządzania ryzykiem w Banku;
 - 5) Opracowanie i wdrożenie szczegółowych pisemnych regulacji dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku;
 - 6) Określenie apetytu na ryzyko;
 - 7) Opracowanie i bieżącą aktualizację regulacji wewnętrznych Banku, dotyczących planowanych działań zabezpieczających w postaci planów awaryjnych i planów ciągłości działania w sytuacji kryzysowej;
 - 8) Dokonywanie cyklicznych przeglądów zarządczych regulacji wewnętrznych i struktury organizacyjnej Banku, w celu dopasowania ich zapisów do zmian profilu ryzyka lub zakresu działalności;

Organizacja zarządzania ryzykiem

1. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy statutowe, jednostki i komórki organizacyjne:
 - 1) Zebranie Przedstawicieli
 - 2) Rada Nadzorcza,
 - 3) Komitet Audytu Rady Nadzorczej,
 - 4) Zarząd Banku,
 - 5) Komitet kredytowy
 - 6) Komitet zarządzania ryzykami;
 - 7) Komórka audytu wewnętrznego;
 - 8) Komórka ds. ryzyka braku zgodności;
 - 9) Komórka ds. zarządzania ryzykami;
 - 10) Pozostałe komórki organizacyjne.

Ogólny schemat organizacji systemu zarządzania ryzykiem w Banku:

Do podstawowych zadań poszczególnych organów statutowych jak i podmiotów uczestniczących w systemie zarządzania ryzykiem należy:

- Zebranie Przedstawicieli zatwierdza Strategię działania Banku, a w szczególności główne cele rozwojowe i strategiczne oraz akceptowane parametry bezpiecznego i efektywnego rozwoju Banku.
- Rada Nadzorcza - do kompetencji Rady Nadzorczej należy sprawowanie stałego nadzoru nad działalnością Banku, a w szczególności zatwierdzanie strategii działania Banku oraz zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym, sprawowanie nadzoru nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania oraz ocena adekwatności i skuteczności tego systemu.
- Komitet Audytu - do zadań którego należy monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem, którego zadania w sposób szczegółowy zostały określone w Regulaminie działania Komitetu Audytu Banku Spółdzielczego w Jastrzębiu Zdroju.
- Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie zasad zarządzania ryzykiem, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonanie weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem powinny obejmować pełny zakres działalności Banku.
- Komitet zarządzania ryzykami ma charakter opiniodawczy dla Zarządu Banku; opiniuje m.in. w zakresie: oceny efektów systemu zarządzania ryzykiem w Banku, adekwatności kapitałowej oraz sytuacji ekonomicznej i bezpieczeństwa finansowego Banku. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin Komitetu Zarządzania Ryzykami w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju”.
- Komitet Kredytowy uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Kredytowego”.
- Komórka audytu wewnętrznego ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Komórka Audytu wewnętrznego dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku.
- Komórka ds. ryzyka braku zgodności komórka wyodrębniona w strukturze organizacyjnej Banku, której celem jest skuteczne monitorowanie poziomu ryzyka braku zgodności, koordynowanie czynnościami zmierzającymi do zapewnienia zgodności w Banku, raportowanie do Rady Nadzorczej i Zarządu oraz doradztwo.
- Komórka ds. zarządzania ryzykami monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom, komórkom i komitetom Banku informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami - II poziom zarządzania ryzykiem w Banku.
- Pozostałe komórki organizacyjne/pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz identyfikacji i raportowania tych zdarzeń.
- Inne komitety doraźne o charakterze opiniodawczo-doradczym możliwe do powoływania decyzją Zarządu.

Odpowiedzialność Członków Zarządu za zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka

Nadzór nad zarządzaniem ryzykami istotnymi pełni Prezes Zarządu.

RYZYO KREDYTOWE:

Odpowiedzialność za bieżące <u>zarządzanie</u> ryzykiem kredytowym na poziomie pojedynczej transakcji	Wiceprezes ds. Handlowych – pion Handlowy
Odpowiedzialność za bieżące <u>zarządzanie</u> ryzykiem kredytowym w ujęciu portfelowym	Wiceprezes ds. Windykacji i Restrukturyzacji – pion Windykacji - Restrukturyzacji
Niezależny pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka kredytowego w ujęciu portfelowym	Komórka ds. zarządzania ryzykami – Pion Prezesa Zarządu
Niezależny pomiar ryzyka kredytowego na poziomie pojedynczej transakcji	Komórka ds. analizy ryzyka kredytowego– Pion Prezesa Zarządu

RYZYO OPERACYJNE:

Odpowiedzialność za bieżące <u>zarządzanie</u> ryzykiem operacyjnym (w zakresie sprzedaży)	Wiceprezes ds. Handlowych – pion Handlowy
Odpowiedzialność za bieżące <u>zarządzanie</u> ryzykiem operacyjnym (w zakresie finansowo-księgowym)	Wiceprezes ds. Finansowo-Księgowym – Pion Księgowo-Sprawozdawczy
Niezależny pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego	Komórka ds. zarządzania ryzykami – Pion Prezesa Zarządu

RYZYO WALUTOWE:

Odpowiedzialność za bieżące <u>zarządzanie</u> ryzykiem walutowym	Wiceprezes ds. Handlowych – pion Handlowy
Niezależny pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka walutowego	Komórka ds. zarządzania ryzykami – Pion Prezesa Zarządu

RYZYO PŁYNNOŚCI I FINANSOWANIA:

Odpowiedzialność za bieżące <u>zarządzanie</u> ryzykiem płynności bieżącej (kasy, skarbiec, bankomaty)	Wiceprezes ds. Handlowych – pion Handlowy
Odpowiedzialność za bieżące <u>zarządzanie</u> ryzykiem płynności krótkoterminowej (lokowanie wolnych środków)	Wiceprezes ds. Finansowo-Księgowym – Pion Księgowo-Sprawozdawczy
Niezależny pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego	Komórka ds. zarządzania ryzykami – Pion Prezesa Zarządu

RYZYO STOPY PROCENTOWEJ:

Odpowiedzialność za bieżące <u>zarządzanie</u> ryzykiem stopy procentowej	Wiceprezes ds. Handlowych – pion Handlowy
---	---

Niezależny pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka stopy procentowej	Komórka ds. zarządzania ryzykami – Pion Prezesa Zarządu
--	---

RYZIKO ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ (niewypłacalności, w tym ryzyko nadmiernej dźwigni):

Odpowiedzialność za bieżące <u>zarządzanie</u> ryzykiem adekwatności kapitałowej (w zakresie budowania funduszu udziałowego)	Wiceprezes ds. Handlowych – pion Handlowy
Niezależny pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka adekwatności kapitałowej	Komórka ds. zarządzania ryzykami – Pion Prezesa Zarządu

RYZIKO BIZNESOWE (W TYM RYZIKO NIEDOSTATECZNEJ EFEKTYWNOŚCI GOSPODAROWANIA I RYZIKO STRATEGICZNE):

Odpowiedzialność za bieżące <u>zarządzanie</u> ryzykiem biznesowym (w zakresie sprzedaży)	Wiceprezes ds. Handlowych – pion Handlowy
Odpowiedzialność za bieżące <u>zarządzanie</u> ryzykiem biznesowym (w zakresie działalności windykacyjnej i restrukturyzacyjnej)	Wiceprezes ds. Windykacji i Restrukturyzacji-pion Windykacji - Restrukturyzacji
Odpowiedzialność za bieżące <u>zarządzanie</u> ryzykiem biznesowym (w zakresie finansowo-księgowym)	Wiceprezes ds. Finansowo-Księgowym – Pion Księgowo-Sprawozdawczy
Niezależny pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka adekwatności kapitałowej	Komórka ds. zarządzania ryzykami – Pion Prezesa Zarządu

Nadzór nad zarządzaniem ryzykami istotnymi sprawuje Prezes Zarządu Banku.

Zasady zarządzania ryzykiem

1. Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje następujące działania:
 - 1) Identyfikację ryzyka;
 - 2) Pomiar lub szacowanie ryzyka;
 - 3) Kontrole ryzyka;
 - 4) Monitorowanie ryzyka;
 - 5) Raportowanie o ryzyku.
2. Stosowane są też techniki testowania warunków skrajnych w zakresie objętym regulacjami wewnętrznymi Banku, m.in. dotyczy to bieżącego pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, jak również planowania i ustalania wymogów kapitałowych w ramach procesu szacowania kapitału wewnętrznego. Na podstawie wyników testów sporządzane są analizy dotyczące wpływu danego rodzaju ryzyka w sytuacji skrajnej na sytuację Banku. Rezultaty testów warunków skrajnych brane są pod uwagę także przy ustalaniu i weryfikacji tzw. apetytu na ryzyko poprzez odpowiednie kształtowanie limitów ostrożnościowych w Banku oraz przy sporządzaniu i weryfikacji planów awaryjnych Banku.

Zasady ustalania wewnętrznych limitów ryzyka

1. Zarząd Banku określa, a Rada Nadzorcza zatwierdza apetyt na każdy rodzaj ryzyka istotnego występującego w działalności bankowej. Miarą apetytu na ryzyko w Banku Spółdzielczym w Jastrzębiu Zdroju są limity określone w „Strategii zarządzania ryzykiem (...)”.
2. W Banku obowiązuje siatka wewnętrznych limitów na poszczególne rodzaje ryzyka, które Banku uznaje za istotne, a które są określone w odrębnych regulacjach wewnętrznych Banku.

Ustalanie wewnętrznych limitów ma na celu ograniczanie wielkości ryzyka w Banku.

3. Zarząd Banku w wewnętrznych regulacjach określa sytuacje i warunki, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych. Ponadto Bank określa sposób postępowania w przypadku nieplanowanego przekroczenia limitów, w tym działania mające na celu wyjaśnienie przyczyn nieplanowanego przekroczenia, wyeliminowanie tego przekroczenia oraz środki mające na celu zapobieganie takim sytuacjom w przyszłości.

Zadania priorytetowe w zakresie zarządzania ryzykiem

1. Bank wyznacza zadania priorytetowe w celu realizacji celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem oraz określonych w politykach i planach.
2. Priorytetowe zadania związane z zarządzaniem ryzykiem obejmują:
 - 1) Określenie istotnych rodzajów ryzyka w Banku oraz sposobu ustalenia poziomu ich istotności;
 - 2) Podział zadań i odpowiedzialności w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, zapewniający niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której to ryzyko wynika (3 poziomy zarządzania ryzykiem),
 - 3) Opracowanie adekwatnej struktury organizacyjnej odpowiedniej do wielkości i profilu prowadzonej działalności,
 - 4) Opracowanie i wdrożenie oraz aktualizacja pisemnych strategii oraz procedur w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej oraz szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania kapitału wewnętrznego;
 - 5) Opracowanie systemu informacji zarządczej, w celu ich dostosowania do wymagań efektywnego zarządzania ryzykiem;
 - 6) Wdrożenie zmian w systemach informatycznych, w celu ich dostosowania do wymagań efektywnego zarządzania ryzykiem;
 - 7) Szkolenia dla pracowników i kadry kierowniczej w zakresie zarządzania ryzykiem.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem

Bank wyznacza zadania priorytetowe w celu realizacji celów strategicznych w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyk.

A. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to prawdopodobieństwo poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań (wynikających z umowy wobec Banku). Ryzyko kredytowe dotyczy wszystkich aktywów bilansowych, do których Bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych i obejmuje ono w szczególności działalność kredytową.

Celem strategicznym w zarządzaniu ryzykiem kredytowym jest utrzymanie stabilnego i zrównoważonego - pod względem wartości i jakości - portfela kredytowego przy jednoczesnym zapewnieniu optymalnego poziomu dochodowości i optymalnej alokacji kapitału, jak również zapewnienie skutecznego procesu monitorowania dużych zaangażowań oraz całego portfela kredytowego Banku.

Do wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę standardową. Głównym źródłem ryzyka kredytowego jest portfel kredytowy, dlatego Bank optymalizuje jego strukturę pod względem absorpcji kapitału.

Wpływ na poziom ryzyka kredytowego mają następujące czynniki:

- struktura obligi kredytowego,
- poprawność dokonywania analiz kredytowych,
- przyjmowanie adekwatnych zabezpieczeń,
- skuteczność działań windykacyjnych i restrukturyzacyjnych.

Zarząd Banku w zakresie ryzyka kredytowego dba o:

- 1) zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności kredytowej poprzez zmniejszenie poziomu ryzyka kredytowego oraz poprawę jakości portfela kredytowego,
- 2) dywersyfikację portfela kredytowego w kierunku wzrostu udziału kredytów detalicznych,
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka koncentracji zaangażowań w ramach przyjętych przez Radę Nadzorczą limitów wewnętrznych,
- 4) doskonalenie metod pomiaru, oceny i monitorowania ryzyka kredytowego,
- 5) uzyskanie pożądanej struktury portfela kredytowego poprzez sprzedaż kredytów oprocentowanych według standardowej zmiennej stopy procentowej, charakteryzującej się mniejszą wrażliwością na zmienność rynku,
- 6) intensyfikację sprzedaży kredytów dla osób nieprowadzących działalności gospodarczej i rolniczej, charakteryzującą się większym rozproszeniem ryzyka i większą dochodowością,
- 7) sprzedaż kredytów mieszkaniowych jako kredytów bardziej bezpiecznych i zabezpieczonych hipoteką mieszkalną,
- 8) redystrybucję aktywów obciążonych ryzykiem w kierunku niższej absorpcji funduszy własnych,
- 9) zapewnienie zgodności procedur wewnętrznych dotyczących ryzyka kredytowego z wymogami pakietu CRDIV oraz uchwał i rozporządzeń Komisji Nadzoru Finansowego i Ministra Finansów.

Ryzyko kredytowe Banku rozpatrywane jest w dwóch aspektach jako:

- 1) ryzyko pojedynczej transakcji,
- 2) ryzyko łącznego portfela kredytowego.

Bank podejmuje działania mające na celu ograniczenie ryzyka kredytowego zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i łącznego portfela kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na badaniu:

- 1) ryzyka wynikającego z sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy (osoby fizycznej lub przedsiębiorcy),
- 2) ryzyka związanego z zawieraną transakcją kredytową,
- 3) ryzyka związanego z transakcją kredytową w trakcie jej trwania,
- 4) ryzyka związanego z przyjętym zabezpieczeniem.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:

- 1) monitorowania i raportowania ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji zaangażowań,
- 2) monitorowania i raportowania o jakości portfela kredytowego w podziale na segmenty klientów, produkty kredytowe,
- 3) monitorowania i raportowania adekwatności dokonywanych odpisów i wielkości tworzonych rezerw na należności zagrożone w porównaniu do ich poziomu i wielkości wyniku finansowego,
- 4) analizy wyników testowania warunków skrajnych,
- 5) analizy migracji ekspozycji pomiędzy poszczególnymi kategoriami ryzyka,
- 6) monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,

- 7) monitorowania kredytów udzielanych „osobom wewnętrznym”,
- 8) przebudowy struktury organizacyjno-kadrowej pod kątem:
 - organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych,
 - rozdzielenia funkcji operacyjnych od oceny ryzyka,
 - podziale nadzoru nad ryzykami wśród członków Zarządu.

Zarząd Banku podejmie działania ograniczające ryzyko kredytowe koncentrując się na:

- 1) dywersyfikacji struktury podmiotowej portfela, dążąc do większego rozdrobnienia kwot udzielanych kredytów oraz grupy docelowej tj. kredytów dla osób fizycznych,
- 2) wzmocnienia etapu monitoringu ekspozycji kredytowych,
- 3) czerpaniu informacji o kondycji finansowej kredytobiorców z innych dostępnych systemów oraz ogólnie dostępnych informacji,
- 4) zmianach procedur wewnętrznych w zakresie wyeliminowania nieprawidłowości wskazanych podczas inspekcji UKNF,
- 5) dalszej zmianie struktury organizacyjnej zapewniającej właściwe rozdzielenie funkcji sprzedażowej od funkcji akceptacji ryzyka.

B. Ryzyko płynności i finansowania.

Ryzyko płynności jest to ryzyko wystąpienia utraty zdolności do terminowego regulowania zobowiązań Banku, na skutek niekorzystnego ukształtowania się struktury aktywów i pasywów oraz niedopasowania terminowego bieżących strumieni pieniężnych. Ryzyko finansowania oznacza ryzyko wystąpienia zagrożenia niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio-i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio-i długoterminowej, bądź w całości, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.

Celem strategicznym zarządzania ryzykiem płynności jest bilansowanie wpływów i wypływów środków z transakcji bilansowych i pozabilansowych w celu zapewnienia efektywnych kosztowo źródeł finansowania, generowania nadwyżek finansowych i optymalnego ich wykorzystania.

Bank posiada pisemne zasady zarządzania ryzykiem płynności. Określają one szczegółowo sytuacje, w których płynność Banku uznaje się za zagrożoną oraz czynności podejmowane przez określone osoby, mające na celu odzyskanie pożądanego poziomu płynności. Długoterminową, strukturalną płynnością Bank zarządza poprzez politykę produktową i cenową, zmierzając do utrzymania odpowiedniego poziomu stabilnych depozytów oraz optymalnej struktury terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów.

W zarządzaniu ryzykiem płynności Bank kieruje się następującymi podstawowymi zasadami;

- utrzymywanie akceptowalnego poziomu płynności, którego podstawą jest zapewnienie odpowiedniego bufora aktywów płynnych,
- główne źródło finansowania aktywów Banku stanowią stabilne środki finansowania (w szczególności depozyty osób prywatnych),
- utrzymywanie poziomu ryzyka płynności w ramach akceptowalnego profilu ryzyka (przyjętych limitów wewnętrznych, wartości progowych),
- nadzorcze normy płynności utrzymywane powyżej ustalonych limitów.

Bank w swoich założeniach strategicznych uwzględnia wyzwania wynikające z modelowania bilansu pod względem konieczności dostosowania się do unijnych wymogów płynnościowych LCR¹¹ i NSFR a także możliwości wykorzystania mechanizmów wsparcia płynnościowego w nowej formule systemu ochrony zrzeczenia¹². Przebudowa bilansu z pewnością nie pozostanie bez wpływu na koszt finansowania aktywów i tym samym na pozycję konkurencyjną Banku. W Banku przeważają krótkoterminowe pasywa, a nowa norma płynności strukturalnej kładzie duży nacisk na pokrywanie aktywów nie płynnych środkami długoterminowymi. Bank podejmuje m.in. działania w kierunku: pozyskania stabilnych źródeł finansowania, pozyskiwania pasywów z niższymi wagami odpływów, budowy stałych relacji z klientami w tym budowania oferty dla klienta umożliwiającej posiadanie kilku (oprócz kredytu i rachunku) produktów bankowych, utrzymywania bufora aktywów o wysokiej płynności w odpowiedniej wysokości do szacowanych wypływów.

Proces zarządzania ryzykiem płynności i ryzykiem finansowania jest zintegrowany z ogólnym procesem zarządzania ryzykiem w Banku i zapewnia możliwość przeprowadzenia kompleksowej oceny adekwatności zasobów płynności.

Niezależnie od kierunku ostatecznych rozwiązań prawno-regulacyjnych jak i procesu przebudowy modelu biznesowego w ramach Grupy BPS, Bank dokonuje corocznego przeglądu procesu zarządzania, w tym (weryfikacji) procedur w zakresie ryzyka płynności, a także poziomu ustalonych limitów, pod kątem zgodności z założeniami strategicznymi, regulacjami nadzorczymi, wymogami systemu ochrony zrzeczenia oraz z uwzględnieniem zmienności uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

C. Ryzyko rynkowe –ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.

Ryzyko walutowe - jest to ryzyko niekorzystnych zmian kursów walut obcych w stosunku do PLN, prowadzących do powstania znacznych strat w przypadku otwartych pozycji w walutach obcych.

Strategicznym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ochrona wyniku finansowego z tytułu różnic kursowych oraz uzyskiwanie korzyści finansowych z operacji/transakcji walutowych przy zaakceptowanym przez Bank poziomie ryzyka.

Bank w procesie zarządzania ryzykiem walutowym dokonuje pomiaru tego ryzyka poprzez:

- wyliczanie pozycji całkowitej Banku,
- wyliczanie pozycji w poszczególnych walutach,
- przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wyliczany jest przy użyciu metody podstawowej.

Pozycja walutowa całkowita, rozumiana jest jako suma ujemnych (krótkich) lub suma dodatnich (długich) pozycji walutowych indywidualnych dla poszczególnych walut, w zależności od tego, która z tych sum jest wyższa, co do wartości bezwzględnej.

Strategiczne założenia rynkowe oparte zostały na założeniu, iż skala działalności walutowej pozostanie na stosunkowo niskim poziomie.

¹¹ W dniu 1 października 2015 r. weszło w życie Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r., które wskazuje, że banki zobowiązane są do utrzymywania wskaźnika pokrycia wypływów netto (wskaźnika LCR) na poziomie: 70% od dnia 01.01.2016 r., 80% od dnia 01.01.2017 r., 100% od dnia 01.01.2018 r.

¹² Umowa SOZ wprowadza mechanizmy pomocowe, a w tym depozyt obowiązkowy/minimum depozytowe, które stanowią podstawę mechanizmu zapewniającego utrzymanie płynności uczestników systemu ochrony.

Ryzyko stopy procentowej - to ryzyko negatywnego wpływu zmian stopy procentowej na aktualny i przyszły wynik finansowy Banku oraz jego kapitał, wynikające z wrażliwości stawek oprocentowania aktywów i pasywów Banku na zmianę rynkowych stóp procentowych.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie zmienności wyniku finansowego, w tym wyniku odsetkowego, wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach niezagrażających bezpieczeństwu Banku i realizacji jego planu finansowego oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru.

Podstawowym narzędziem umożliwiającym ocenę realizacji strategicznych założeń w obszarze ryzyka stopy procentowej jest monitoring wskaźników zarządzania rozpiętością odsetkową.

Pożądany poziom rozpiętości odsetkowej stanowi podstawę do prowadzenia polityki cenowej i kosztowej, opartej na oprocentowaniu aktywów pracujących oraz depozytów.

D. Ryzyko biznesowe (niedostatecznej efektywności gospodarowania oraz ryzyko strategiczne).

Ryzyko biznesowe obejmuje ryzyko niedostatecznej efektywności gospodarowania aktywami i pasywami oraz ryzyko strategiczne (trudnomierzalne).

Ryzyko strategiczne to obecne lub przewidywane ryzyko niekorzystnego oddziaływania na źródła przychodów Banku oraz w konsekwencji na wielkość posiadanych kapitałów (funduszy) wynikających ze zmian w otoczeniu biznesowym oraz niekorzystnych decyzji biznesowych, wadliwej ich realizacji lub braku reakcji na zmiany w tym otoczeniu.

Ryzyko niedostatecznej efektywności gospodarowania (aktywami i pasywami), to ryzyko nieosiągnięcia zamierzonych celów w obszarze pożądanej efektywności i sprawności działania.

Celem strategicznym w zarządzaniu ryzykiem niedostatecznej efektywności gospodarowania jest osiągnięcie założonych strategicznych celów ekonomicznych i reagowanie na zmieniające się uwarunkowania makroekonomiczne oraz zapobieganie niepowodzeniom w rywalizacji rynkowej.

Głównym założeniem w zarządzaniu tym ryzykiem jest koncentracja na realizacji przyjętej strategii rynkowej dla pełnej realizacji przyjętych zamierzeń efektywnościowo-rozwojowych, przy utrzymaniu szczegółowo określonych w strategii działania Banku i adekwatnie do założeń określonych w Programie Postępowania Naprawczego ekonomicznych parametrów i limitów kontrolnych w szczególności w obszarze dyscypliny kosztowej - kosztów działania Banku, w tym kosztów osobowych oraz wskaźników rentowności.

E. Ryzyko operacyjne.

Przez ryzyko operacyjne rozumie się w Banku możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych.

Celem strategicznym zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez dopasowanie mechanizmów kontrolnych do rzeczywistego poziomu narażenia na ryzyko, zapobieganie występowaniu zdarzeń operacyjnych, minimalizowanie strat operacyjnych oraz zwiększanie szybkości oraz efektywności reakcji Banku na zdarzenia operacyjne.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukovanie tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły.

Dla wyznaczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego Bank stosuje metodę podstawowego wskaźnika (BIA).

Bank redukuje negatywne skutki zdarzeń operacyjnych stosując następujące działania zapobiegawcze: zabezpieczenie prawne wierzytelności Banku wynikające z umów z klientami i kontrahentami; ubezpieczenie na wypadek zdarzeń operacyjnych, zapewniające utrzymywanie ryzyka operacyjnego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania Banku; szkolenia pracowników; plany utrzymania ciągłości działania na wypadek utraty ciągłości krytycznych procesów, niezbędnych do funkcjonowania Banku oraz zawierając umowy o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku przez podmioty zewnętrzne o niskim poziomie ryzyka operacyjnego.

F. Ryzyko braku zgodności.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku polega na zapewnieniu działania Banku zgodnie z przepisami prawa, zapewnienie przestrzegania przez pracowników Banku przyjętych standardów postępowania, budowanie korzystnego wizerunku Banku jako instytucji przestrzegającej przepisów prawa i przyjętych standardów postępowania, ograniczania strat ekonomicznych i reputacyjno-wizerunkowych, a w szczególności to ryzyko związane jest z:

- 1) niezrealizowanymi terminowo zaleceniami nadzorczymi,
- 2) niedostosowaniem regulacji wewnętrznych do przepisów prawa i regulacji wewnętrznych,
- 3) zgłoszonymi reklamacjami klientów.

Strategicznym celem zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest:

- 1) kreowanie wizerunku Banku jako podmiotu działającego zgodnie z przepisami prawa i przyjętymi standardami postępowania oraz w sposób etyczny, uczciwy i rzetelny;
- 2) przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych oraz niefinansowych, które mogą być konsekwencją naruszenia przepisów prawa i przyjętych norm postępowania.

Załącznik nr 3

**UJAWNIANIE INFORMACJI NA TEMAT CHARAKTERU I KWOT OKREŚLONYCH POZYCJI FUNDUSZY
WŁASNYCH W OKRESIE PRZEJŚCIOWYM WG WZORU Z ZAŁĄCZNIKA NR VI ROZPORZĄDZENIA
1423/2013**

Wyszczególnienie	Kwota na dzień 31.12.2017r.	Kwoty ujęte przed przyjęciem Rozporządzenia UE nr 575/2013 lub kwota rezydualna określona w Rozporządzeniu UE nr 575/2013
Kapitał podstawowy Tier I: Instrumenty i kapitały rezerwowe		
3. Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	27 299	27 299
4. Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust.3 i powiązane aż do emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	5 215	5 377
5. Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)		
5a. Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend	1 826	1 826
6. Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	34 340	34 502
Kapitał podstawowy Tier I: Korekty regulacyjne		
7. Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)		
8. Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-91	-91
18. Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0	0
25. w tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych		
25a. Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	0	0

26. Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału podstawowego Tier 1 od względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR		
26a. Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468;	-12	0
26b. Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału podstawowego Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)		
27. Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)		
28. Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-103	-91
29. Kapitał podstawowy Tier I	34 237	34 411
Kapitał dodatkowy Tier I: Instrumenty		
30. Instrumenty Kapitałowe i powiązane azio emisyjne	-	
36. Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	-	
Kapitał dodatkowy Tier I: korekty regulacyjne		
43. Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	0	0
44. Kapitał dodatkowy Tier I	0	0
45. Kapitał Tier 1 (kapitał Tier I=kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	34 237	34 411
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy		
46. Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	4 033	4 033
51. Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	4 033	4 033
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne		
54. Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty(kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0	0
57. Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0	0
58. Kapitał Tier II	4 033	4 033
59. Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	38 270	38 535
60. Aktywa ważone ryzykiem razem	397 272	397 272
Współczynniki i bufory kapitałowe		
61. Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	8,62	8,66
62. Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	8,62	8,66
63. Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	9,63	9,7

64. Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko	1,25	
65. w tym wymóg utrzymania bufora zabezpieczającego	4 966	
Instrumenty kapitałowe będące przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania (mających zastosowanie wyłączone od dnia 1 stycznia 2014 do 1 stycznia 2022 r)		
80. Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		

Załącznik nr 4

**UJAWNIANIE INFORMACJI NA TEMAT DŹWIGNI FINANSOWEJ WG WZORU Z ZAŁĄCZNIKA NR I DO
ROZPORZĄDZENIA 2016/200**

Dzień odniesienia	31.12.2017
Nazwa podmiotu	Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju
Poziom stosowania	indywidualny

Tabela LRSum: Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

w tys. zł.

		Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	745 231
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości, ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	0
3	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	0
4	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	0
5	Korekta z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	11 582
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	
EU-6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
EU-6b		
7	Inne korekty	-92
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	756 721

Tabela LRCom: Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni

W złotych

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	745 231 158
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-91 951
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	745 139 207
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych		
4	Koszt odtworzenia związany z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	0
5	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	0
EU-5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	0
6	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych, jeżeli odliczono je od aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	0
7	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	0
8	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	0

9	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	0
10	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	0
11	Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4–10)	0
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		
12	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania), po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	0
13	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	0
14	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	0
EU-14a	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429b ust. 4 i art. 222 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	0
15	Ekspozycje z tytułu transakcji zawieranych poprzez pośrednika	0
EU-15a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	0
16	Całkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12–15a)	0
Inne ekspozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	31 592 117

18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-20 010 225
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17 i 18)	11 581 892
Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)		
EU-19a	(Wyłączenie ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowych i pozabilansowych))	0
EU-19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe))	0
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	34 236 612
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a i EU-19b)	756 721 099
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	4,52%
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych		
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	
EU-24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	0

Tabela LRSpl: Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)

W złotych

Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych		
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych), w tym:	745 231

EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego, w tym:	745 231
EU-4	Obligacje zabezpieczone	0
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	239 948
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których nie traktuje się jak państwa	27 989
EU-7	Instytucje	98 657
EU-8	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	84 158
EU-9	Ekspozycje detaliczne	182 693
EU-10	Przedsiębiorstwa	19 621
EU-11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	59 717
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	32 448

Tabela LRQua: Pola na tekst o dowolnym formacie do celów ujawniania informacji jakościowych

1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	W ramach weryfikacji istotności ryzyk - Bank ocenił ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako <u>nieistotne</u> w związku z powyższym nie została wprowadzona odrębna procedura do zarządzania tym ryzykiem. Natomiast Bank zarządza ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej w ramach zatwierdzonej i przyjętej <i>Procedury oceny adekwatności kapitału wewnętrznego</i>
2	Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Wskaźnik dźwigni finansowej dla def. przejściowej w roku 2017 utrzymywał się w przedziale od 4,34% do 4,52%, a średnia z 4 kwartałów dla tego wskaźnika to 4,46%.